

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 3

SAYI : 31

TEMMUZ 1964

İÇİNDEKİLER

Sayfa

İhracat ve standardlaş-	
tirmanın önemi	3
Standardlaştırma üzeri-	
ne dünya standardçılı-	
ğının görüşleri	4-5
Portreler	7
TSE Haberleri	8-10
Makine standardları ve	
yurt endüstrisi	11
Yurttan haberler	12-13
Elma standartı	14-15
Kuru fasulye, mercimek	
ve nohut standardları	16-17
Finlandiya Standardları	
Ebirliği	18
Yazı makinaları klavye-	
lerinin standardlaştırıl-	
ması	19
ISO ve IEC Haberleri ...	20
Mamullerde kalite kont-	
rolü	21
Pazarlama ve standar-	
dizasyon	23
Yeni yayınlar	25
TSE yayınları	26-27
Summary of contents	29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Temmuz 1964 tarihinde basılmıştır

TSE TATİL GİRİYOR

TSE, Ağustos ayı içinde diğer bir çok kurumlar gibi tatil girdiğinden kapalı olacaktır. Nöbetçi bir kadro, acele işlerin yürütülmesi ile görevli olacak ve ilgililer bu gibi işleri için tatil ayında da TSE'ye başvurabileceklerdir.

İhraç mallarımızın sürümünü artırmak konusunda standardın önemi her gün biraz daha anlaşılmaktadır. Ticaret Bakanımız, Samsun ve Bursa Fuarlarının açılışında yaptığı konuşmalarda bu hususu belirtmiştir. Başyazarımız Faruk A. Sünter ve Yayın Müdürümüz Muzaffer Uyguner de bu sayıdaki yazılarda bu önemli memleket dâvâsını konu olarak ele almışlardır.

Ay içinde memleketimizde yapılan CENTO toplantılarında standardlaştırma işi de önemle ele alınmış bulunmaktadır. Bu ilk çalışmaların yakında ilgili memleketlere büyük faydalara sağlayacağı umulmaktadır.

TSE Genel Kurulunun aldığı kararlar ve kabul ettiği program adım adım uygulanmaktadır. Bu cümleden olarak Hazırlık Grupları teşkilatı tamamlanmış ve görevine başlayan Teknik Kurul, iki yeni standartı kabul etmiştir. «TSE'den Haberler» sayfamızda bu konularda daha geniş bilgiler verilmektedir.

STANDARD

ARÇELİK

EN UYGUN FİAT — EN YÜKSEK KALİTE

SÜTLÜCE, KARAAGAC CAD., 2-4, TEL.: 49 44 00

İHRACAT VE STANDARDLAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Faruk A. SÜNTER

Plânlî kalkınmanın en önemli dayanağı, millî iç ve dış ödeme gücümüzün artırılmasıdır. Memlekete iç zenginlik sağlamakla beraber, yabancı döviz de kazandıracak başlıca yol ise ihracat ticaretimizi geliştirmektir. Gerçekten, ihracat ticaretimizin gelişmesi demek, bir yandan yurt içinde elde ettigimiz malların satışından Türk parasıyla artan bir gelir sağlamak, öte yandan da bunların karşılığını yabancı dövizlerle ödetmek suretiyle millî hazineimize yeni yeni dış ödeme gücü kazandırmaktır.

Çağdaş memleketlerin bu gün eristikleri ileri uygarlık durumlarının temeli, vardikları gelişmiş ihracat ticaretine dayanır.

Bizim gibi kalkınma halinde olan memleketler için ise ihracatın önemi daha da ileri bir anlam taşır. Bu gibi ülkelerde yeni fabrikalar kurmak ve ileri bir tarım için gerekli makina ve tesislere sahip olmak ihtiyacı ön plânda yer alır. Bu ihtiyacın karşılanması ise büyük ölçüde yabancı döviz gerektir.

Bu dövizi ise, emin olmayan borçlanma kaynakları dışında, en sağlam şekliyle yalnız ihracat sağlar.

Kısaca denilebilir ki, kalkınmada temel rolü para ve yabancı döviz oynar ve bu iki imkânı sağlamanın en normal yolu ihracattır. Da-ha ileri giderek şunu da ekleyebiliriz: İhracatı düzenlemeden kalkınma olamaz.

O halde ihracat nasıl geliştirilir ve arttırılır?

Herhangi bir piyasada yerli bir mal, benzeri ve yerine iş göreni dışarıdan gelemezse, fiat ve kalitesi ne olursa olsun, ihtiyaç sahibi tarafında zorla satın alınmak durumundadır. Fakat, her taraftan ithal edilen çeşitlit malların bir arada müşteriye arz edildiği açık piyasalarda ise durum tam tersinedir. Ucuz fiat ve üstün kalitesi olmayan ve bu vasıfları ile ötekilerile yarışamayan malları kimse almaz, satılamaz.

İhracat demek, başka bir açık piyasada rakip mallarla boy ölçüserek ve onları yenerek satılacak mal göndermek demektir.

Rekabette ise fiatla beraber ve ondan da önemli olarak kalite rol oynar, burada müsteri malın iyisini arar ve ona para verir.

Şu halde ihracat yapabilmek için her seyden önce üstün vasıflı standard mal hazırlamak şarttır. İhracat sürekli bir ticaret olacağı için her parti malın gönderilen bir önceki ve gönderilecek bir sonraki parti ile tipatıp eş vasıfta çıkması gerektir.

Yabancı memlekette o mali satan tacirler buna çok dikkat ederler ve müsterilerine hep alışıkları ve arayacakları bir mali vermek isterler. Bir gün söyle, öbür gün böyle mal vermekle sürekli bir ticaret olamaz ve ihracat da elbette gelisemez.

Bu düşüncelerledir ki, Türk Standardları Enstitüsü, çalışmaları arasında ihracat mallarının standardlaştırılması konusuna en önemli yeri ayırmıştır. Dışarı gönderilecek malların belli vasif ve kalitede olması ve bunun her partide aynı olduğunun kontrolunu öngören kuralları bir biri ardına meydana getirmektedir.

Çoğu tarım ürünü olan bugünkü ihracat maddelerimizin standardlarını yapmak - itiraf etmek lâzımdır ki, - kolay bir konu değildir. Memleketimizde bu alanda gerekli ön çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bu eksiklikler TSE' nin işini güçlendirmekte ve geciktirmekte; fakat, önleyememektedir. Çünkü bütün TSE kadrosu, ihracat mallarının standardından doğacak ve memleket ekonomisine kazandırılacak faydalari yakından bilmektedirler.

İhracat ticaretimizde önemli yeri olan ana maddeler ile standartı yapılınca ihracatı gelişecek yeni maddeleri ön plâna alarak başlayan TSE'nin bu kampanyasını önemli karşıyor, bu çalışmalarla görev alan komite üye ve raportörlerine başarılar diliyoruz.

STANDARDLAŞTIRMA ÜZERİNE

Dünya Standardcılارının Görüşleri

Bu yıl başında toplanan 14. Amerikan Milli Standardlar Konferansına katılan standard dünyasının önemli kişileri, bu konferansta konuşmalar yapmışlar ve Milletlerarası Standard Birliğine gidiş üzerine önemli fikirler öne sürmüştürler. Aşağıdaki yazında bu çok ilgi çekici görüşleri bulacaksınız.

Derleyen : İ. Taner BERKÜN

ISO Genel Sekreteri Henry S. Leger, Amerikan Standardları Birliği (ASA) Başkanı Frank H. Roby'ye ISO flamasını armağan ediyor.

Amerikan Milli Standardlar Konferansına ISO temsilcisi olarak katılan Genel Sekreter M. Henry St. Leger, ilk olarak Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı'nın kuruluşu ve bu gürkù üyeleri hakkında bilgi vermiştir.

Fas, Lübnan, Kuzey Kore ve Güney Kore ISO'ya yeni üye olmuşlar ve üye ülkelerin sayısı böylece 50 yi bulmuştur. Güney Rodezya da yakında üyeliğe kabul edilecektir.

Üye olmak isteyen ülkelerin ilk önce kendi Standard Enstitülerini kurmaları gerekmektedir.

St. Leger'e göre, ISO tarafından hazırlanan ve (Rekomandasyon) adını alan milletlerarası standardların sayısı bugün 400 ü bulmuştur. Bir o kadar rekomandasyon tasarısı da geliştirilmektedir.

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı'nın kısaltılmış adı olan ISO,

aynı zamanda bu kuruluşun felsefesi ni de içine almaktadır. İngilizce (Integrity) kelimesi (tamamlama) demektir. Aynı şekilde (Service-hizmet) ve (objektivity - tarafsızlık) anımlarına gelmektedir.

St. Leger, özellikle tarafsızlık konusuna önem vermiş ve ISO üyeleri arasında bir anlaşmazlık konusu olarak devam eden İnç-Metre çatışmasında ISO'nun tarafsız kalmakta olduğunu örnek olarak belirtmiştir.

Son olarak ISO'nun, hizmetlerine ihtiyaç gösteren diğer milletlerarası kuruluşlara yardım etmeyi ödev saydığını söyleyen Genel Sekreter, son UNESCO çalışmalarından örnekler vermiştir.

Henry St. Leger'den sonra konusan Arjantin Standardları Enstitüsü Genel Direktörü Mrs. Beatriz Ghirelli de Ciaburri, sekil bakımından kuruluşla hazırlanmış olan Pan Amerikan

Standardları Komitesi'nin ihtiyaçları konusunda açıklamalarla bulunmuştur. Mrs. de Ciaburri, aynı zamanda bu yeni komitenin Genel Sekreterliğini de yapmaktadır.

Mrs. de Ciaburri'ye göre: Latin Amerika, dünyanın endüstride ileri gitmiş ülkelerinden farklı bir görünümüdür. Latin Amerika Ülkeleri, endüstride gelişmeyi sağlayacak haretli bir iç pazarın yokluğunu bütünü siddetle hissetmektedirler. Bunun sonucu olarak Hükümetler, milli endüstrileri koruyucu bazı tedbirlerin alınmasını kabul etmişlerdir.

Endüstri programları, her ülkenin farklı ihtiyaçlarına ve bunların farklı çözüm yollarına göre düzenlenmektedir. Bu ise karışık durumların ortasına sebebi olmaktadır ve çeşitli standart ihtiyaçları belirmektedir.

Latin Amerika ülkerinin milli standardlaştırma çabalari, kendi sınırları içinde kudretli ve önemli olamamıştır. Bu sebeple bölgesel standardlaştırma ön plâna geçmektedir. İşte Pan Amerikan Standardlar Komitesi, Latin Amerika Serbest Ticaret Birliği ve Merkezi Amerika Ortak Pazar gibi kuruluşların doğus sebebi bunlardır. Bu çalışmalar sonucunda Ortak Pazar kurulduğu zaman, bölgenin endüstriyel kalkınması hazırlanmış olacaktır.

Eşgesel standardlaştırma çalışmalarında ise, tipki ISO'da olduğu gibi milli standardlarla bir koordinasyon düşünülmemektedir. Standardlar yapılırken tüm olarak bölgenin özellikleri göz önünde bulundurulacaktır. Ancak meydana getirilecek rekomandasyonlar, pratik faydalara sağlayan istekler karşısında zaman za-

ISO ve IEC REKOMANDASYONLARI

ile

DİĞER MEMLEKETLERİN MİLLİ STANDARDLARINI

Yalnız TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
yolu ile getirilebilirsiniz.

Adres : P.K. 73

Bakanlıklar — ANKARA

man ihtiyaçlara uydurulacaktır. Bu rekomendasyonlar aynı zamanda ilerleyen teknigin gerektirdiği değişikleri de yansıtabileceklerdir.

İsveç Standardları Enstitüsü Direktörü Mr. Olle Sturen, konferansta Avrupa'daki Standardlaşmaların çalışma son durumu hakkında geniş bilgiler vermiştir. Son Avrupa Serbest Ticaret Birliği Genel Kurul toplantısında milli ve milletlerarası standardlaşmaya çalışmalarının söz konusu olduğunu ve bu çalışmaların önemini bir defa daha takdir edildiğini söyleyen Mr. Sturen, İsveç'in ve diğer ülkelerin standardlaşmaya yönünden bugünkü durumlarını anlatmıştır.

ISO üyesi olan İsveç, aynı zamanda 83 teknik Komite'nin çalışmalarına filen katılmaktadır. Bunun böyle olması Mr. Sturen'e göre tabiiidir. Zira İsveç milli hâsilasının % 20'sini ihrac eden bir ülkedir.

Mr. Sturen'in verdiği bilgilere göre Birleşik Amerika, Avrupadaki standard çalışmalarına yeni yeni katılmakta fakat milletlerarası çalışmalarla tam olarak ortak olmamaktadır. İngiltere, kendi standartlarının dünyada yayılması için büyük gayretler göstermekte, Fransa ekonomik gelişme devresinde olan ülkelerden çağrıldığı temsilcileri standardlaşma konusunda eğitmek amacıyla kurslar açmaktadır. Alman mühendisleri de iki yıl standardlaşma kursu gördükten sonra yabancı ülkelerde giderek DNA standartlarının bu ülkelerde kullanı-

nilmasını sağlayacak çalışmalarda bulunmaktadırlar.

«Her ülke kalkınma çabası içindedir; fakat ülkeleri bu konuda birbirinden ayıran, kalkınma hızına verdikleri önemdir», diyerek sözé başlayan Hindistan Standardları Enstitüsü Direktörü Lal C. Verman'a göre, bir kağırı olarak işe bağlayıp bir bisiklet, daha sonra da otomobil durumuna yükselen ülkeler bu hız, standardlaşmaya verdikleri önem sayesinde kavuşmuşlardır. Bu önem, standardlaşmaya, endüstriye göre bir öncelik verecek veya en az ikisi bir tutacak kadar ileri gitmiş-

Kalkınmaka olan ülkeler hemen ISO ve IEC gibi milletlerarası standard kuruluşlarına üye olmak istemektedirler. Çünkü bu ülkeler, diğerleriyle ticaret ilgilerini geliştirmek zorunluğunu hissetmekte ve standartın ihracata olan tesirlerini görmektedirler.

Hindistan, milletlerarası standardlaşmanın milli ekonomiye sağlayacağı faydalari en erken gören ülkeler arasındadır. Halen ISO'nun 74 Teknik Komitesinin çalışmalarına bünyesinde bulundurmaktadır. Bu ortak çalışmalar en büyük faydasını, hazırlanan ISO Rekomendasyonlarını kendi milli standartları için esas olarak almaktır.

Konferanstaki Birleşik Amerika Delegesi Dr. J. Herbert Hollomon, Amerikan Endüstrisinin, milletlerarası standardlaşma çalışmalarının

ilerideki gidişi hakkında müsterek plan ve tasarılarından yoksun olduğunu belirtmekle sözé başlamıştır.

Hollomon'a göre endüstride öncülük eden ülkeler için standardlaştırma birliği çalışmalarından kaçınmak, ya konunun kapsadığı problemleri önemsememek, ya da bütün ülkelerden daha üstün üretim metodlarına sahip bulunulduğunu iddia etmektedir.

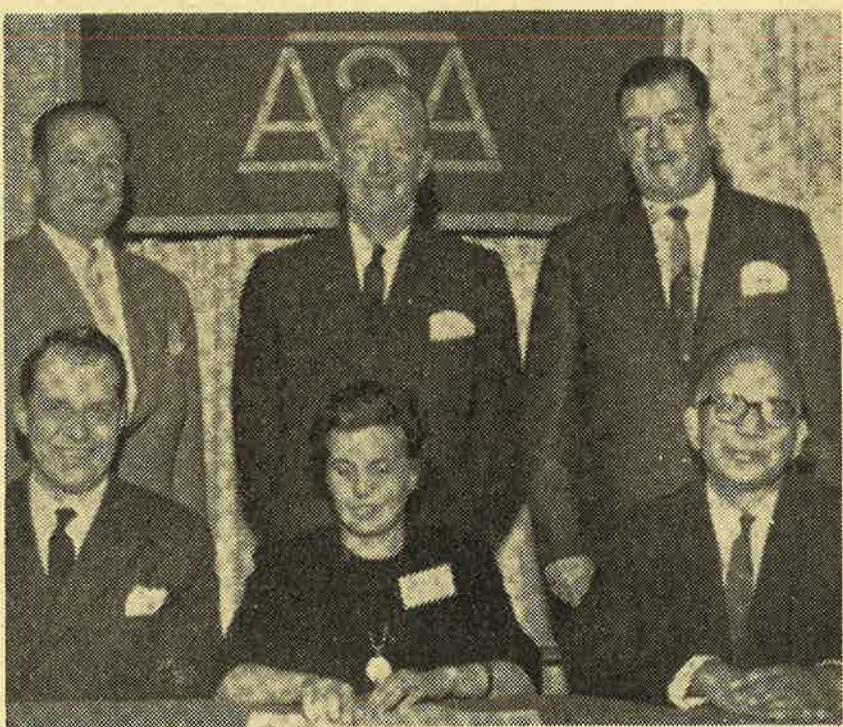
Birleşik Amerika, her iki iddianın da milletlerarası alanda degersizliğini kabül etmektedir.

Milletlerarası Standardların, Amerika çalışmalarına katılsa da katılımsa da milletlerarası ticarette uygulandığını belirten Hollomon, söyleye demistiştir.

«Kesin olarak gına inanmış bulunuyorum ki; gelişmelere karşı daha hassas davranışınca şabakluk göstermemezsek, kendi ekonomimiz için bir çok ciddi problemleri davet etmiş oluruz.»

Hollomon daha sonra, Amerikan ürünlerinin milletlerarası standardları uygulamakta dünya piyasasında daha çok rağbet göreceğini, böylece artacak olan ihracatın, ödeme dengeyi problemi ortadan kaldıracağını söylemiş ve konuşmasının sonunda su soruyu ortaya atmıştır:

«Milletlerarası standardlara karşı durmak suretiyle karşılaşlığımız problemler sonucunda dış pazarlarda kaybettığımız dolar kıymeti acaba ne kadardır?»

★
14. Amerikan Milli Standardlar Konferansına katılan Standard dünyası ileri gelenleri : (Oturular; soldan sağa : Olle Sturen, Beatriz Chirelli de Ciaburri, Lal C. Verman. Ayaktakiler; soldan sağa : Henry St. Leger, T. T. Miller, Roger E. Gay)
★

TS. 55'e uygun

MUFAKTA-BANYODA-SANAYIDE

EN MÜKEMMEL YAKIT

AYGAZ

DOSTLUĞUNUZU

KAZANMAK İÇİN

BU

*Emniyet
Başlığına*

ÇOK ÖNEM VERDİ

ZIRA

Ekonominik temiz, yüksek enerjili ve kullanışlı yakıtımızın en emniyetli bir şekilde hizmetini yalnız AYGAZ'a mahsus olan bu emniyet başlığı (detandör) temin etmektedir. AYGAZ'ın gayet mun-tazam ve sür-ralı servislinden istifade etmek için...

EN YAKIN AYGAZ BAYİİNE MURACAATINIZ Veya MERKEZİMİZDEKİ
47 46 74 - 48 77 49 - 48 75 64 NUMARALARA BİR TELEFON KƏFİDİR

AYGAZ

GELECEĞİN YAKITI BUGÜNDEN HİZMETİNİZDE

Standard Dünyasından

PORTRELER

Prof. Kazım Köylü
TSE YÖNETİM KURULU BASKAN VEKİLİ

1904 yılında İstanbul'da doğmuştur. Meslekî tahsilini (Halkalı Yüksek Ziraat Mektebi)nde 1928 yılında tamamlamıştır. Meslek hayatına 1928 - 29 yıllarında yeni kurulan Ankara Zooteknî Araştırma Enstitüsü'nde asistan olarak başlayan Prof. Köylü, daha sonra Tarım Bakanlığı tarafından açılan müsabaka imtihanını kazanarak, ihtisas yapmak üzere Almanya'ya gönderilmiştir. 1934'e kadar Leipzig'de doktora çalışmaları yapmış tezini basarı ile hazırlayarak çalışmalarını tamamlamış ve doktor unvanını almıştır.

Yurda döndükten sonra Prof. Köylü'yu, 1934-41 yılları arasında (Yüksek Ziraat Enstitüsü)nde başasistan ve şef asistan olarak görüyoruz. 1941 de docent, 1946 da profesör olmuştur. Halen Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ziraat Ekonomi ve Ziraat İşletmeciliği Kürsüsünde Profesör olup Ziraat Ekonomi ve İşletmecilik, Ziraat Tarihi, Ziraat Defter Tutumu, Ziraat Kooperatifçilik derslerini vermektedir.

Üniversite öğretim üyeliğinin yanısıra Prof. Köylü, Tarım Bakanlığı Müşavire Kurulunda uzun zaman çalışmış, Toprak Kanunu uygulanmasında Eskişehir bölgesindeki çalışma teşkilatını kurmuş, Devlet Üretme Çiftliklerinin kuruluşunda da kurucu heyet üyesi arasında yer almıştır.

Türk Standardları Enstitüsü'nün kuruluşundan beri Yönetim Kurulu üyesidir ve başlangıçtan beri olduğu gibi de Yönetim Kurulu'ndaki görevine Başkan Vekili olarak devam etmektedir. Prof. Köylü, aynı zamanda TSE Tarım Hazırlık Grubu'nun da Başkanlığını yapmakta ve tarım alanında hazırlanan standardlarda hüyük emeği bulunmaktadır.

Doktora tezi ve habilitasyon çalışmalarından başka Küçük Ziraat İşletmecilik, Ziraat Ekonomisi, Ziraat İşletme Plâni gibi telif ve Dünya Ziraat Tarihi, Ziraat Defter Tutma adlı tercüme eserleri ile Ziraat Ekonomisi konusunda çeşitli makaleleri vardır.

Fasih Atam
TSE YÖNETİM KURULU ÜYESİ

1907 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1929 da İstanbul Ticari ve İktisadi İlimler Akademisini (o zamanki adı ile Ulûmu Âliye-i Ticariye Mektebi) bitirmiştir. 3 yıllık talebeliği sırasında ve okulu bitirdikten sonraki yıl içinde İstanbul'da büyük bir müsesesinin muhasebeciliğini yapmıştır. 1932 yılına kadar da İzmir Ticaret Lisesinde (Ticaret ve Lisan Mektebi) İktisat ve Muhamasebe Öğretmenliği görevinde bulunmuştur. Bu arada askerlik hizmetini yaptıktan sonra Devlet Demiryollarında, ve Merkez Bankasında çalışmıştır. 1934 yılında İktisat Vekâleti-Türkofis Dairesine geçen Atam, burada kurulan ihracat maddeleri seksyonunda görev almış, mallarımızın pazarlama ve standartlaştırma konuları üzerinde ilk çalışmalarını yapmıştır. 1937 de aynı Vekâletin İş Dairesi Reisiliğinde Maliye ve İstatistik Subesi Müdürlüğüne tâyi edilmiştir. Bu Reisinin daha sonra Çalışma Bakanlığı olarak yeniden kurulması üzerine Atam, Çalışma Bakanlığı içinde İşçi Sigortaları Kurumu'nun kurulması ile ilgili çalışmalarla katılmış, Kurumun muhasebe planını hazırlayarak bir yıl Muhamasebe Müdürlüğü yapmıştır.

Fasih Atam'ı 1947 de tekrar Ticaret Bakanlığına dönmiş görüyoruz. Standardizasyon Müdür Muavini olarak 1955'e kadar bu görevde kaldıkten sonra bu tarihte terfiyan Standardizasyon Müdürü olmuştur.

1955 yıldan bu yana sürekli olarak bu görevde kalan Atam, bir yandan «İhracatı Mırapkabe Tüzüklerini» uygulayan kadronun yöneticisi olarak çalışmış, bir yandan da yeni tüzüklerin hazırlanmasında en yüksek kademe de mesuliyet yüklenmiştir.

Türk Standardları Enstitüsü Kurulunca, memuriyeti dolayısıyla TSE Genel Kuruluna tâbii üye olarak katılan Atam, Yönetim Kuruluna üye seçilmiş ve o tarihten beri seçimi yenilenmiştir.

Fasih Atam bu kurulun muhasip üyesi olarak hizmetine devam etmekte ve TSE'nin kuruluşunu tamamlayan heyetler arasında görev almış bulunmaktadır.

TSE Tatile Giriyor

TSE Yönetmeliklerine göre Enstitü, her yıl Ağustos ayında Üniversite, Yargıtay, Danıştay, Sayıştay ve Mahkemeler gibi tatile girmektedir.

Yıllık izinler konusunda uygulanan bu usul, gerek hizmetlerin kesintisiz devamını sağlaması, gerekse topluca izinden dönen personelin işlerine yepyeni bir ruh ve güçle saırlamaları bakımından çok faydalı sonuçlar vermektedir.

**Yabancı Yatırımlar
TSE ile ilgileneiyor****★ TSE HEYETİ PHILIPS
FABRIKALARINDA**

TSE Başkanı Faruk A. Sünter ile Genel Sekreter Veliid İsfendiyar, vâki dâvet üzerine Türk Philips A. Ş. nin İstanbul'daki fabrikasını ziyaret etmişlerdir. 6 Temmuz Pazartesi günü sabahı, şirketin Ankara Müdürü ve Genel Müdür Yardımcısı Fethi Gürel'in refakatinde Levent'teki fabrikaya gidilmiş ve burada fabrika müdürü Mr. Gelejns ve şirket Yönetim Kurulu Üyesi Orhan Mersinli ile birlikte görüşmeler yapılmıştır.

Görüşmeler sırasında Sünter, TSE'nin çalışmaları ve Milletlerarası Standardizasyon Kuruluşları ISO ve IEC ile olan ilgiler konusunda geniş bilgiler vermiştir. Fabrika Müdürü Mr. Gelejns, mevcut bina ve tesislerini genişlettiklerini, yer imalât oranını hızla artırmak amacında oldukları hızla artırmak amacıyla standardlaştırmanın önemine inandıklarını belirtmiş ve yakından ilgiledikleri konularda standardların hazırlanabilmesi için TSE ile işbirliği yapmaya hazır olduklarını bildirmiştir.

Daha sonra fabrika gezilmiş ve ilgiliерden izahat alınmıştır.

★ FORD HEYETİ TSE'DE

Ford of England Dagenham firması mümessillerinden Mr. George Cush ve Mr. Leslie Turner ile Otosan'dan Bay Doğan Gönül, 22 Temmuz günü TSE Yönetim Kurulu Başkanı Faruk Sünter'i makamında ziyaret etmişlerdir.

Bu konuşmalarda TSE Genel Sekreteri Veliid İsfendiyar da hazır bulunmuştur.

Ford heyeti Türkiye'de yapılacak parçaların belli bir standarta göre yüksek nitelikte olmaları için bu alanda Türk standardlarına olan ihtiyacı belirtmişler ve bunların TSE ce programa alınması dileğinde bulunmuşlardır.

TSE Teknik Kurulu Toplandı**KAMALAR VE KAYIŞ KASNAKLARI STANDARD TASARILARI KABUL OLUNDU**

TSE Teknik Kurul'u 1964-65 çalışma döneminin ilk toplantısını 15 Temmuz 1964 günü saat 16.00 da yapmıştır.

Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter'in açış konuşmasından sonra, Teknik Kurul başkanlık ve başkan vekilliğleri için seçim yapılmış ve Başkanlığa Faruk A. Sünter, Başkan vekilliğlerine de Mehmet Ali Oksal ve Haydar Reşit Kök oy birliği ile seçilmiştir.

Gündemin 1. maddesini teşkil eden Kamalar Standardı tasarısı hakkında yapılan açıklamalardan sonra, Alt Komitenin tasarıda yaptığı tadiller görüşülmüş ve Başkan tarafından oya konan tasarı tashihî şeklide oy birliği ile kabul edilmiştir.

Daha sonra Kayış Kasnakları Standard tasarısı'nın görüşülmeyeceğine karar verilmiştir. Bu konudaki çeşitli fikirlerin ortaya atılması ve bir görüş birliğine varılması sonucunda oy birliği ile Kayış Kasnakları Standardı da kabul edilmiştir.

Gündeme . madde olarak yer alan Bezirayağı Standard tasarısı'nın ise Alt Komitesinde yeniden incelenmesine karar verilmiştir.

Aynı kararın 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerini teşkil eden Standard tasarıları için de alınması üzerine (Demir ve çelikten yapılmış parçaların koruyucu yüzey kaplamaları, vulkanize tabip ve sentetik kauçukların çekmedeki Gerilme-Uzama özelliklerinin tayıni, vulkanize tabip ve sentetik kauçukların sertliğinin tayıni ve kömürdeki toplam kültürt miktarının stram-bi metodu ile tayıni) dilekler kısmi-

na geçilmiş ve böylece Teknik Kurul üyelerinin faydalı görüşleri ortaya çıkmıştır.

Bu arada devam etmekte olan TSE Hazırlık Grupu Başkanları toplantlarının faydalara değinilmiş, Mevzuat Hazırlık Grupu tarafından yürütülmekte olan (Terim) çalışmaları söz konusu edilmiş ve ISO standardlarının bizdeki uygulama şekli konusunda görüşler ortaya atılmıştır.

**OECD - TSE
İŞBİRLİĞİ**

Daha önce bildirdiğimiz gibi geçtiğimiz Mayıs ayı içinde Paris'te yapılan OECD toplantısına Türkiye temsilcisi olarak katılan TSE Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter, aynı zamanda, çalışmalarla yeni katılan A.B.D. Kanada, Israel ve bütün OECD temsilcileri ile birlikte Portakal ve Şeftali ambalaj standardlaşdırması konusunu ele alan ve Fransız Ambalaj Laboratuvarında yapılan toplantıda da hazır bulunmuştur.

Toplantının sonucu olarak O.E.C.D. tarafından, TSE'den bugün Türkiye'de uygulanan Portakal ve Şeftali ambalajları standardları hakkında bilgi istenmiştir.

Enstitümüz tarafından gönderilen dökümanlar OECD merkezinde diğer ülkelerden gelenlerle karşılaştırılarak olumlu sonuçlar elde edilmiş ve böylesiyle TSE'den edinilen bilgiler bu çalışmalarda büyük çapta değerlendirilmiştir.

ZEYTINYAĞLARIMIZIN KALİTESİNİ YÜKSELTİCİ TEDBİRLER ALINIYOR

TSE'nin tertiplediği toplantıda önemli kararlar alındı

İstanbul Ticaret Odası, Sanayi Odası ve Ticaret Borsası'nın ortaklaşa öne sürdürükleri istek üzerine 30 Temmuz Perşembe günü TSE merkezinde, yemeklik zeytinyağı standardının bazı noktalarının incelenmesi amacıyla bir toplantı tariplenmiştir.

Bu toplantıya, Ege Bölgesi ve İstanbul Ticaret ve Sanayi Odaları ile Gaziantep Ticaret ve Sanayi Odası, İstanbul Ticaret Borsası ve Türkiye Zeytinyağı ve Nebati Yağlar İhracatçıları Birliği temsilcileri katılmışlardır.

TSE Başkanı Faruk A. Sünter'in yönetiminde yapılan görüşmelerde, Ankara'dan da Ticaret Bakanlığı Dış Ticaret Dairesi Reisi ile Standardizasyon Müdürlüğü, İGEME Temsilcileri, TSE Genel Sekreteri Veli İsfendiyar, Başmüsavir İbrahim Kutlutan, Hazırlık Grupu Başkanı İzzet Erksal, Teknik Komite üyeleri ile ilgili uzman ve mensuplar hazır bulunmuşlardır.

Söz alan bütün hatipler, Türk Standardının memlekete getireceği

faydaları bilirtmişler ve uygulamaya başlanması dileğinde bulunmuştur. Özellikle ihracat bakımından milletlerarası standardlara bir an önce ve tam olarak uyalmanın önemi belirtilmiş ve standardın gerek ihracatta, gerekse iç piyasada taşısı önemle kaliteyi yükseltmek bakımlarından en yeni bilgilere göre ayarlanarak Bakanlar Kuruluna gönderilmesi lüzumu üzerinde durulmuş ve bu anlayışla standart, bir daha gözden geçirilmiştir.

Varılan sonuçlara göre :

1 — Standard'ta yazılı sınıfları, piyasada alışılmış olanlarla milletlerarası standarddaki karşılıkları yanına gelecek şekilde yazılacaktır.

2 — Zeytinyağı kaplarının üzere hem brüt, hem net ağırlıkları yazılacak ve zeytinyağlar belli ağırlıkta ambalajlarda satılacaktır.

3 — Zeytinyağı sınıflarının sayısı, milletlerarası icaplar gözönünde tutularak 5 ten 4'e indirilecek, prina yağları da lambantlar gibi

standardın kapsamı dışında bırakılacak ve 4,5 asitli olup normal yağların muhafaza eden zeytinyağıları da standardda yemeklik zeytinyağları olarak yer alacaktır.

4 — Standarddaki kırılma indeksi konusu, TSE'ce ilk tasarıda ileri sürülmüş hali ile yeni metinde yer olacaktır.

Toplantı, akşam saat 20.00 de sona ermiş ve delegeler Ankara'dan ayrılmışlardır.

ISO Markalarının Tescil İşlemi Tamamlandı

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatının (ISO) tescil edilmek üzere 3 ayrı markasını gönderdiğini ve tescil işleminin Enstitümüz tarafından Sanayi Bakanlığına intikal ettiğini geçen sayımızda bildirmiştik.

Bu defa Sanayi Bakanlığından öğrendiğimize göre, Türkiye'de kullanma hakkı yalnız TSE'ye ait olan markaların tescil işlemleri tamamlanmış bulunmaktadır.

TELGRAF : Kavelkablo - İstanbul

TELEFON : 63 53 20 - 63 53 99

MAMULLERİ

- PLÂSTİK İZOLELİ İÇ VE DIŞ TESİSAT TELLERİ
- HATTI HAVAİ TELLERİ
- TELEFON TELLERİ
- SİNYAL ve ZİL TELLERİ
- EMAYE BOBİN TELLERİ
(φ 0,10 dan 3 mm ye kadar)

- PLÂSTİK İZOLELİ YERALTı KABLOLARI
- ANTIGRON KABLOLAR
- P. V. C. GRANÜLLER
- PLÂSTİK BORU ve PROFİLLER
- HER ÇEŞİT SUNİ DERİ
- YER MUŞAMBASI

TSE Hazırlık Gruplarında

Gegen sayımızda da bildirdiğimiz gibi, Genel Kurul tarafından seçilen TSE Hazırlık Grupu Başkanları, bu ayın başında, Hazırlık Gruplarının Başkan Vekilleri ve Üyelerini seçmişler, TSE Başkanının onayına sunmuşlardır.

Yine daha önce toplanan Hazırlık Grupu Başkanları Komitesinde alınan karar gereğince, görev bakımından bu dönemde de bir hayli yükü olacağı anlaşılan Hazırlık Gruplarına birden fazla Başkan Vekili tayin edilmiştir.

Aşağıda, yeniden teşekkür etmiş bulunan Hazırlık Gruplarının yeni üyelerini ve Temmuz ayının standard çalışmalarını okuyucularımıza sunuyoruz.

KİMYA :

★ Kimya Hazırlık Grupu İzzet Erksal'ın Başkanlığında aşağıdaki üyeleri kurulmuştur:

Başkan Vekilleri : Macit İbrahim Okay

Tarık Somer

Selâhattin Akyol

Üyeler

: Selçuk Günel

Talat Çerski

Talat Çiloğlu

★ İzmir İhracatçılar Birliği, TS. 72 Yemeklik Zeytinyağı standardı ile ilgili teklifi üzerine, Zeytinyağı Teknik Komitesi, standardın hem Milletlerarası Zeytinyağı Anlaşması esaslarına, hem de memleketimizin şartlarına uydurulmasını sağlayacak çalışmalara başlamıştır.

★ Hazırlıkları tamamlanarak Teknik Kurulun tavibine sunulan 4 yeni standard tasarısı, Kurul tarafından görüşüldü ve yeniden incelenmek üzere Kimya Hazırlık Grupuna gönderildi.

★ 20-21 Temmuz günleri TSE Merkezinde, Ticaret Bakanlığı Su Ürünleri ve Avcılığı Müdürlüğü'nün isteği üzerine, Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü ile Et ve Balık Kurumu temsilcilerinin de katıldığı bir toplantı yapıldı.

«Balık Konservelerinin sağlık şartlarının tespit ve tanzimi» konusunda yavılın görüşmelerin sonucunda hazırlanan rapor, Ticaret Bakanlığına sunulmuştur.

MEVZUAT :

★ Mevzuat Hazırlık Grupu, Faruk A. Sünter'in Başkanlığında kurulmuş ve :

Başkan Vekili ve Yayın Teknik Komitesi Başkanlığına Muzaffer Uyguner

Başkan Vekilliği ve İç Hukuk Komitesi Başkanlığına M. Fethi ARIEMRE

Dış Hukuk Teknik Komitesi Başkanlığına : Turgut Kalpstuz

Terim Teknik Komitesi Başkanlığına : Munis Fakik Ozansoy getirilmişlerdir.

★ Hazırlık Grupu, Temmuz ayı içinde kendisine verilen çeşitli görevleri incelemiş; bu arada, TSE Görev ve Sicil Talimatını hazırlamış, Demirbaş Eşya Talimiği ile Muhasebe Servisi Görev Talimatı üzerinde çalışmalara başlamıştır.

MAKİNA :

★ Makina Hazırlık Grupu da yeniden şu şekilde teşkil etmiştir:

Başkan : Cenan Sahir Silan

Başkan Vekili : Cemal Üner

» » : Halil Kaya

» » : Tahsin Önalp

Üye : Feyzi Özil

★ Her türlü hazırlıkları tamamlanan (Kamalar) ve (Kayış Kasnakları) standardı tasarıları, 15 Temmuzda toplanan Teknik Kurul'a sunulmuş ve iki si de Türk Standardı olarak kabul edilmiştir.

★ Basinglı sıvı naklinde ve elektrikte sıva altı olarak kullanabilecek «Sert PVC Plastik Borular ve Boru Özel parçaları» standard tasarısı, hazırlanmış ve mütalâa alınmak üzere ilgili yerlere gönderilmiştir.

★ Halen mecburi yürürlükte olan «Kazmalar» standardı, ilgililerin müracaatları dikkate alınarak, Grub tarafından genel bir revizyona tabi tutulmuş ve son şekli verilen veni metin, toplanacak ilk Teknik Kurul'a sunulmak üzere hazırlanmıştır.

ZİRAAT :

★ Ziraat Hazırlık Grupu, aşağıdaki kişilerden meydana gelmektedir:

Başkan : Prof. Kâzım Köylü

Başkan Vekili : İbrahim Kutlutan

Üye : Necdet Çınaryılmaz

★ (Bağırsak) standardı tasarısı, ilgililerin verdiği mütaleaların işliğinde olgunlaştırılmış ve Teknik Kurul'a sunulmaya hazır hale getirilmiştir.

ELEKTRİK :

★ Elektrik Hazırlık Grupu Başkanı Haydar Reşit Kök, Grupunu şu şekilde kurmuştur:

Başkan Vekilleri : Kemal Tan

Hikmet Üzel

Üyeler : Saip Develi

Ali Galip Mutdoğan

★ (Elektrikli El Havyaları) standardı tasarımının Gruptaki hazırlıkları tamamlanmış ve tasarısı ilgililerin mütalealarına gönderilmiştir.

İNŞAAT :

★ İnşaat Hazırlık Grupu da:

Başkan : Feyyaz Köksal

Başkan Vekilleri : Murat Dikmen

Rahmi Toker

Üyeler : Ömer Tekin

Çoşkun Hisim

Turhan Acatay

★ İmar ve İskân Bakanlığı Yapı Malzemesi Genel Müdürlüğü'nde 24-26 Haziran günlerinde yapılan (Kerpici) konusundaki toplantılar ve tertiplemlen iki tathikat gezisine, Enstitümüzden de Yüksek Müh. Atilla Kelecoğlu ve Yüksek Müh. Kermal Öğer katılmışlardır.

Toplantılarda üç grup halinde verilen tebliğlerden sonra tartışmalar yapılmış özellikle ikinci gruptaki tebliğler standarlara ayrılmıştır.

MÜHENDİSLİK :

Hazırlık Grupu su şekilde teşekkür etmiştir:

Başkan : Mehmet Ali Oksal

Başkan Vekili : Ferit Saner

Üye : Sühra Atamer

MADEN :

Tahsin Yalabık'ın Başkanlığındaki Maden Hazırlık Grupunu da :

Başkan Vekili : Ömer Eskici

Üyeler : Ferit Kromer

Tacettin Ataman

teşkil etmektedirler.

Makine Standardları ve Yurt Endüstrisi

Feyzi ÖZİL

Y. Mühendis

Hazırlanmış ve hazırlanacak olan Makine Standardları, günden güne gelişmekte olan yurt endüstrisine ışık tutan belgelerdir. Esasen memleketimizde Makine Standardlarının hazırlanmasına başlanması endüstrimiz için hayırli ve sevinçli bir harekettir. Standard, endüstrinin mevcudiyeti halinde hazırlanır ve ancak o şekilde faydal olur. Şimdiye kadar yayınlanan Makine Standardlarında söz konusu olan makine elemanlarından hemen hemen hepsi memleketimizde seri halinde imâl edilmektedir. Yayınlanan standardların endüstrimize birer yardımcı belge olduklarına şüphe yoktur. Çünkü bu standardlar mevcut malzeme veya usul üzerinde bir birlik ve disiplin tesis ettilerinden başka öğretici vasıfları dolayısıyle hem mevcut endüstriye ve hem de yeni kuruluşlara yol göstermektedir. Bundan böyle tesisi düşünülen bir fabrika, imâl edeceği mevzuda karşısında standardı bulmakla büyük bir güven duyacaktır.

Gerek hazırlanmış ve gerekse hazırlanacak makina standardları hakkında sanayicilerimize bir fikir vermekte fayda gördüm. Hazırlanacak standardlarda sıra söyledir :

- 1 — Sanayi ilkel malzemelerinin Standardları,
- 2 — Metal işleyen âletlerin Standardları,
- 3 — Sanayi mamullerinin Standardları,
- 4 — Deney usullerinin Standardları.

1 — Sanayi ilkel malzemelerinin Standardları :

Bilindiği üzere bir memlekette endüstrinin gelişmesi için ilkel malzemelerin o memlekette kısmen veya tamamen üretilmeleri şarttır. Sanayi ilkel malzemelerinin başında çelik gelir. Çelik saçlar, çelik hadde mamulleri, pikler belli başlı ilkel malzemedir. Bunu takiben çelikten gayri metallerin levha, profil, çubuk ve boruları gelir. Teneke bilhassa sayılmaya değer bir ilkel malzemedir.

Sayılan bu ilkel malzemeden pik borular standardı yayınlanmış, pik demirleri standardı da tamamlanmış olup mütalea için kurumlara gönderilmiştir. Dikkat edilecek olursa sayılan bu ilkel malzemeden çoğu memleketimizde imâl edilmektedir. Ereğli Demir Çelik Endüstrisinin de faaliyete geçmesi ile ilkel malzemelerin cinsi ve miktarı daha da artacaktır.

2 — Metal işleyen âletlerin Standardları:

Endüstrimizin gelişmesinde çok önemli yeri olması bakımından metal işleyen âletlerin stan-

dardlarına özel bir değer verilmiştir. Helisel matkap uçları, raybalar, kilavuzlar, pensler ve kerpetenlerin standardları yayınlanmıştır. Torna kalemleri, frezeler, testereler, zıvoara taşları gibi diğer kesici âletlerin standardları da tamamlanmış veya tamamlanma safhasındadır. Âlet standardlarının tamamlanmasında ve geliştirilmesinde bilhassa gayret sarfedilmektedir. Bu grupta ele alınan âletlerin de keza hepsi memleketimizde imâl edilmektedirler.

3 — Sanayi mamullerinin Standardları :

Bu grupta giren mamul standardları takdir buyurulacağı üzere çok genişir ve uzun yıllar sürecek çalışmaları gerektirmektedir. Yıllık programlarla ele alınan mamul standardları üzerinde yorucu çalışmalar yapılmakta olup bu programların daha da genişletilmesi şayandır. Bu grupta yayınlanan standardlar için de tevzi tüplerini, muslukları, civata ve somunları, perno, pim ve rondelaları zikretmek mümkündür. Kasnaklar, kamalar, kilitler ve balık konserve kutuları standardları da, yayınlanma safhasına yaklaşmışlardır. Mamul standardları bakımından da memlekette imâl edilme fikri ön planda tutulmaktadır.

4 — Deney usulleri Standardları :

Diğer standardların hazırlanmasına paralel olarak ana standard sayılabilen deney standardları da ihmâl edilmemiş olup peyderpey ele alınmıştır. Metalik malzemenin çekme deneyi, Rockwell sertlik muayenesi, Brinell sertlik muayenesi standardlarını misâl olarak göstermek mümkündür. Bu standardlar da yayınlanma safhasına girmiştir. Bu standardların yayınlanması standard hazırlamada büyük bir kolaylık sağlayacak. Deneyler bölümünde sadece bu standardlara âtif yapılmakla iktifa edilecektir.

Yukarıda belirtilen hususların sanayicilerimize bir fikir vereceğini umuyoruz. Ancak su hususu da anmadan geçemeyeceğiz ki, hazırlanan ve hazırlanacak Standardların yayınlanıkları gibi kalmaları yeter değildir. Endüstri ile TSE nin devamlı işbirliği yapması şarttır. Uygulamacı durumda olan sanayicilerimizin mevcut standardlarda gördükleri mahzur ve faydalari devamlı olarak TSE ye bildirmeleri, TSE'nin de devamlı olarak dünyada ilmi ve teknik alandaki gelişmeleri yakinen izlemesi şarttır. Ancak bu şekildeki paralel bir gayrette standardlarımız faydalı olur.

YURTTAN HABERLER

Preslenmiş Pamuk Balyalarının Boyut, Ağırlık ve Çember Adetleri Tesbit Edildi

TİCARET BAKANLIĞININ KONU İLE İLGİLİ BİLDİRİSİNDE YENİ HÜKÜMLERİN AĞUSTOS 1965 TARİHİNDEN İTİBAREN TATBİKİNE BAŞLANACAGI BELİRTİLMEKTEDİR

Preslenmiş pamuk balyalarının boyutları, daralı ağırlıkları ve çember adetlerini tesbit eden Ticaret Bakanlığı tebliği 10 Temmuz 1964 tarih ve 11750 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu tebliği aynen aşağıya alıyoruz.

Ticaret Bakanlığından :

1) Pamukların Kontroluna dair Tüzüğün 17 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak preslenmiş pamuk balyalarının boyutları, daralı ağırlıkları ve çember adetleri aşağıda gösterilen esaslara göre tesbit edilmiştir.

A — Preslenmiş Pamuk Balyaları :

a) Boyutları en fazla 65X95X105 cm. olacaktır.

b) Daralı ağırlığı en az 190 Kgr. olacaktır.

c) En az 5 çemberle bağlanacaktır.

B — Yukarıda A/a fikrasında

kayıtlı boyutlarda balya yapılmaması için, balyanın preseden çıktıktan sonra genişleme payı düşünüllererek prese kasasının :

a) Eni ile boyu (Genişliği) en fazla 60X90 cm. olacaktır.

b) Yüksekliği, prese makinasının basincına göre en az 190 Kgr. lik balya temin edilecek ölçüde olacaktır.

C — Her partide bir balya 190 Kgr. dan az olabilir ve bu balyalar gerektiğinde en az 4 çemberle bağlanabilir. Ancak bu balyalar ihrac edilemez.

2) Yüksek basınçlı Lindeman prese makinaları ile komple Savcın prese makinaları ve bu makinalarda yapılan balyalar birinci maddenin A/a fikrası ile B fikrası hükmüne tabi değildir.

3) Linter pamuğu ile iplik imalatı esnasında meydana gelen pamuklu döküntü balyaları bu bildiri dışında bırakılmıştır.

4) Bu bildiri hükümleri 1/8/1965 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

5) Keyfiyet ilgililere önemle duyurulur.

TEKEL BAKANININ DEMECİ

Tütün Standard Tasarısı Olumlu Karşılandı

Gümruk ve Tekel Bakanı Mehmet Yüceler, memleketimizin çeşitli bölgelerinde «Tütün Satış Merkezleri» kurulması hakkındaki kanun tasısının ana hatlarını açıklamıştır.

Tütün ve tütin inhisarı kanunu nun yerine geçecek olan yeni tasarıda daha önce zararları tesbit edilmiş bulunan ve bu gün de yürürlükte olan «Beyanname usulü» yerine, zamanımızın iktisadi icaplarına daha uygun «Ruhsat usulü» ne yer vermekte, tütin alım satım işlerinin yeni kurulacak olan Tütün Satış Merkezlerinde yapılması düzenlenmektedir.

Gümruk ve Tekel Bakanı, Tütün standardlaştırılması üzerinde de önemle durmuş ve bu konuda özetle sunları söylemiştir.

«Türk Standardları Enstitüsü'nün hazırlamakda olduğu tütin standardında tütinlerimizin en iyi şekilde değerlendirilmesi ve ihracat imkânlarının artırılması amacıyla, tütin teknolojisine, piyasa icaplarına ve milletlerarası standardlara uygun hükümler bulunmaktaadır. Tütinlerimizin dış pazarlardaki durumunun sağlanmasına amacıyla, ihrac edilecek tütinlerin Türk Standardına uygun olarak eslenmiş olup olmadıkları, yeminli eksperlerden kurulu bir heyet tarafından tesbit edilecek ve böylece ihrac edilen tiplerin standardlaştırma bakımından teknik kontrolu sağlanmış olacaktır.»

Bakan ayrıca tütin piyasasının açılış tarihlerinin Bakanlıklar arası tütin kurulu tarafından tesbit edileceğini söylemiş, tütin üretim bölgelerinde yapılacak revizyon ve tütin tiplerimizin İslahi konularında da açıklamalarda bulunmuştur.

CENTO Memleketleri Arasında Standardlaştırma Çalışmaları

CENTO Memleketlerinde üretilen ham ve işlenmiş deri ile kuru yemiş gibi ihrac maddelerinde, kalite, pazarlama metodları ve ihracat standartlarının tesbiti konuları, 7-10 Temmuz tarihleri arasında yapılan «CENTO İhraç Maddeleri Çalışma Grubu» toplantısında görüşülmüştür.

İran, Pakistan, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri ile Memleketimiz uzmanlarının da katıldığı toplantının başkanlığını Türk Standardları Enstitüsü'nden Prof. Sabahattin Özbeş yapmıştır.

Çalışma Grupu, iki tali komite halinde çalışmıştır. Tali komitelerden biri «Ham ve İşlenmiş Deri», diğeri de «Kuru Yemiş» konularını incelemiştir ve Grupa tavsiyelerde bulunmuştur.

Ham ve işlenmiş deriler konusunda yapılan tavsiyeler arasında, ih-

raç edilen ham ve işlenmiş derilerin yüzde onunun mahalli makamlar tarafından muayeneden geçirildikten sonra ambalajların mühürlenmesi ve ihrac için seçilecek parçaların cins, şekil ve işleme ameliyesine özel bir itina gösterilmesi gibi önemli noktalar yer almaktadır.

Hurma, çekirdekli ve çekirdeksiz üzüm, kaysı, erik, ceviz, fındık, antep fistığı ve kestane gibi kuru yemişlerin ihracatında miktarın artırılması, kalitenin İslahi ve her memleketin kendi milli ölçütleri içinde standardlaştırma çalışmalarını hızlandıracı tedbirler alınması kararlaştırılmıştır.

Toplantıda, İran, Pakistan ve Türkiye için ayarlama konularında araştırmada bulunacak ve ihracat işlerine müşavirlik görevini yapacak uzmanları da ihtiyaç olduğu belirtilmiştir.

ZEYTINYAĞI STANDARDININ MECBURI YÜRÜRLÜĞE KONULMASI İSTENDİ

TİCARET BAKANLIĞINDA YAPILAN TOPLANTIDA NEBATİ YAĞLARIMIZLA İLGİLİ MESELELER DE GÖZDEN GEÇİRİLDİ

Zeytinyağı ve nebatı yağlarımızla ilgili meselelerin gözden geçirilmesi maksadile 16 - 17 Temmuz 1964 tarihlerinde Ticaret Bakanlığında bir toplantı yapılmıştır. Konu ile ilgili olan katıldıkları bu toplantı hakkında Ticaret Bakanlığı tarafından aşağıdaki açıklama yapılmıştır :

«Ticaret ve Tarım Bakanlıklar, zeytinyağı ve nebatı yağ müstahsilleri, sanayicileri, tüccar ve ihracatçıları, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği ile İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezi temsilcilerinin iştirâkiyle 16 ve 17 Temmuz 1964 tarihlerinde memleketimiz zeytinyağı ve nebatı yağ mevzuunda Ticaret Bakanlığında bir toplantı yapılmıştır.

Toplantıda yurdumuzun zeytinyağı ve nebatı yağ durumu, piyasanın tanzimi, ihracat imkânları ve diğer hususlar üzerinde müzakereler yapılmış ve aşağıda bildirilen olumlu neticeler alınmıştır :

1 — Hükümetin umumi yağ politikasının tesbitinde yardımcı olmak;

Yağlı tohum ve tanelerden elde edilen yağlarla taş maddelerinin kıymetlendirilmesi, istihsal, istihlak ve ihracatının geliştirilmesi maksadıyla gerekli incelemeleri yapmak, tedbirleri almak ve araştırma tesisleri kurmak;

Piyasayı tanzim etmek, yağ fiyatlarını müstahsil ve müstehlikli tatmin edici müstakîr bir seviyede tutmak ve ihracatin devamlılığını sağlamak amacıyla stoklar yapmak veya yaptırmak, bu maksatla istihsal ve ihracat merkezlerinde depolama tesisleri kurmak veya kurdurmak,

üzere ilgili müstahsil, sanayici ve tüccarın iştirâkiyle bir nebatı yağ kurulunun teşkil edilmesi ve kuruluşla ilgili tasarrufun, diğer bazı memleketlerin mevzuat ve tatbikatı da incelemek suretiyle İhracatı Geliştirme ve Etüd Merkezi tarafından hazırlanması,

2 — Piyasaya mağsus zeytinyağı arzını önlemek üzere 72 numaralı yemeklik zeytinyağı standardının dış satışlarında mecburi olarak derhal tatbik konulması,

Dahili satışlarda ise bu standartın mecburi olarak tatbik konulma-

si tarihinin, ilgililerin iştirâkiyle Odalar Birliği tarafından tertip edilecek toplantıda tesbit olunması, hususlarında mütabakata varılmıştır.

YENİ DIŞTİCARET REJİMİ İLÂN OLUNDU

1964-65 ihracat mevsiminde uygulanacak ihracat rejimi ile 1964 yılı ikinci altı aylık ihracat rejim ve programı ilân olunmuş ve yeni rejim karranamesile birlikte kota listeleri 4 Temmuz 1964 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Bu münasebetle bir basın toplantısı tertipleyen Ticaret Bakanı yeni rejimin esasları hakkında bilgi vermiştir.

SAMSUN ve BURSA FUARLARI

Temmuz ayı içerisinde memleketimizde iki millî fuar açılmıştır. Bulardan ilki 1 Temmuz'da açılıp 31 Temmuz'a kadar devam eden «Samsun 19 Mayıs Karadeniz Fuarı», diğer de Bursa'da 10 Temmuz'da açılıp 25 Temmuz'a kadar süren «Bursa Fuarı»dır.

Her iki fuar da ziyaretçiler tarafından büyük bir ilgi ve takdirle izlenmiştir.

Fuarlarda tamamen yerli mamül ve mahsullerimiz teşhir olunmuştur.

Açılış törenlerinde hazır bulunup bir konuşma yapan Ticaret Bakanı Fenni İslamyeli, yerli fuarların iktisadi hayatımız üzerindeki etkilerini anlatmış, bölgein sınağ ve ziraâ istihsalinin ve bunların ihracatının artırılmasını sağlayacak tedbirler tizirinde önemle durulduğunu belirtmiş, bu arada kalkınma dâvamızda ihracattan elde olunan dövizlerin hayatı önemine dokunmuştur. Bakan, kaliteli istihsalin artırılması bakımından müstahsili gerekli teknik bilgi ve vasita ile teşhir için çalışıldığına sözlerine ilâve etmiştir.

İş Adamları

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ

okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegane gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Şehit Teğmen Kalmaz Cad. No. 30 - ANKARA

Standard — 36

TÜRK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

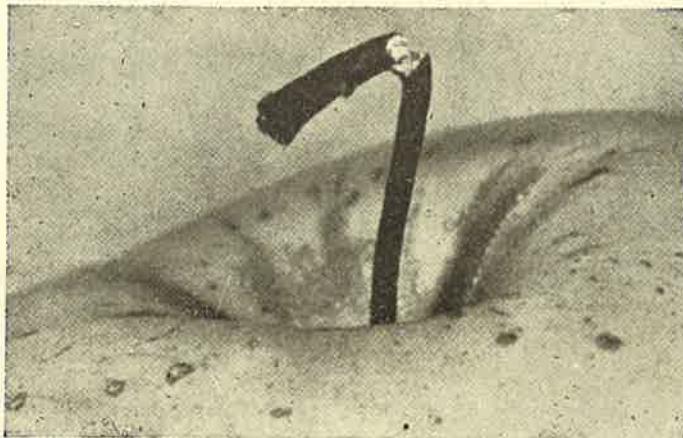
NİSAN 1964
BİRİNCİ BASKI

E L M A

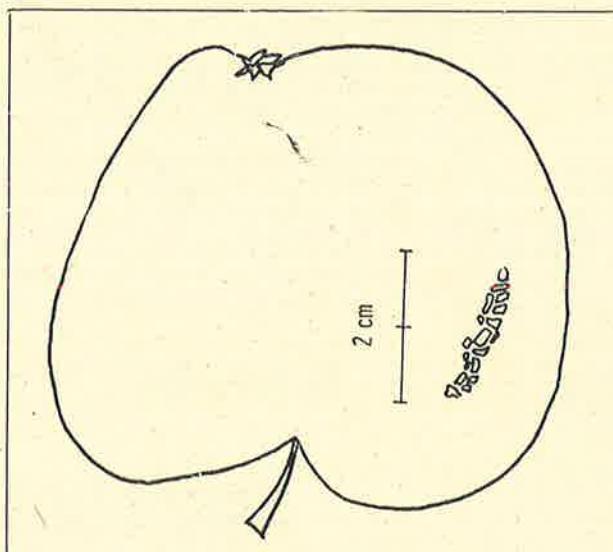
APPLES

TS. 100/

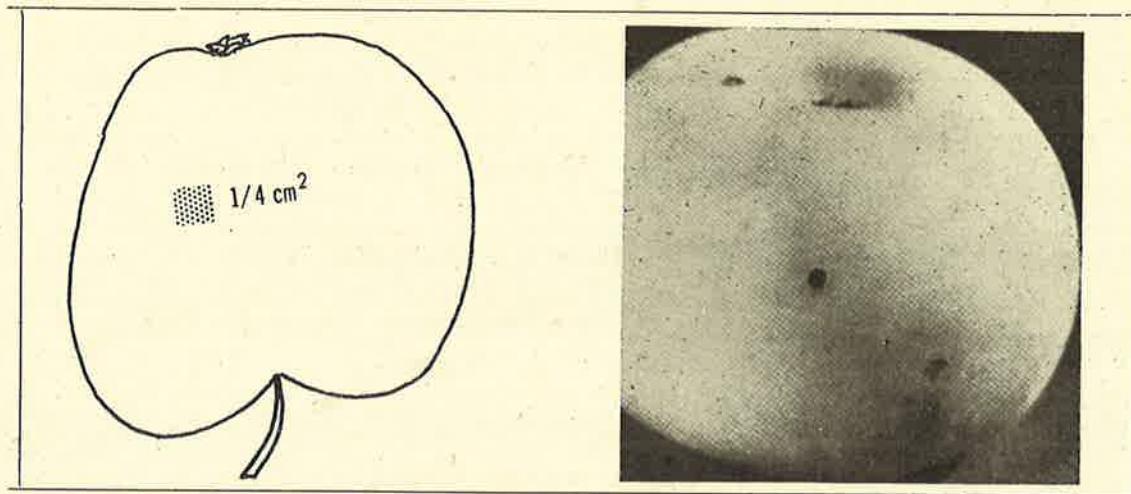
UDK. 634.11

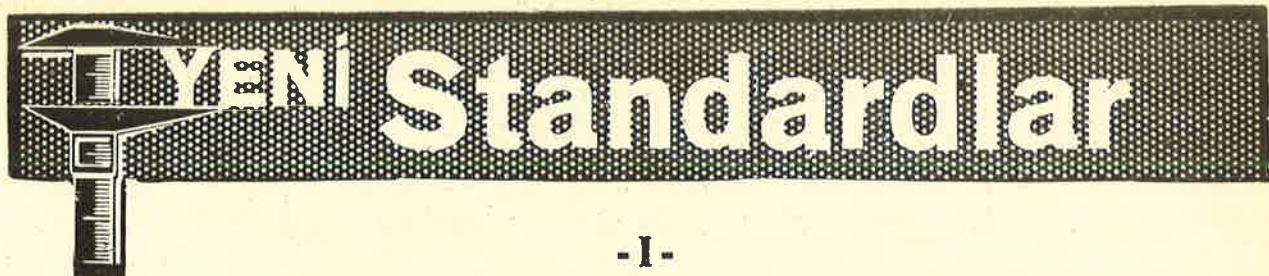
Şekil : 1
Sapı zedelenmiş meyva

Şekil : 2
Uzunluğuna boyu 2 cm. yi geçmeyen kabuk kusuru

Şekil : 3
Toplami $1/4 \text{ cm}^2$ 'yi geçmeyen karaleke

- I -

ELMA STANDARDI

Prof. Dr. Mehmet DOKUZOĞUZ

Türk standardları Enstitüsünün bilhassa ihracatımızın geliştirilmesini ön planda tutarak sırayla hazırlamakta bulunduğu zirafları ürünlerimize ait standardlar arasına bir yenisini daha eklenmiş bulunmaktadır. Geçen Eylül ayında Ortak Pazar'a resmen girmiş bulunmamız bu Toplulukla ticaret ilgimizin gelişmesi için lüzumlu tedbirlerin vakit kaybetmeden alınmasını gerektirmektedir. TSE, Teknik Kurulunun 5.4. 1964 tarihli toplantısında OECD test-kılafının «Ortak Standard» hükümleri göz önünde tutularak hazırlanmış olan «Elma Standardı» ni kabul etmiş bulunuyor. Bu yazımızda adı geçen standardın önemli hükümleri özet olarak verilmiştir.

Konu, Tarif, Kapsam :

Bu standard taze olarak pazarlanacak elmaların tarifine sınıflandırma ve özelliklerine, piyasaya arz şartlarına ve muayenelerine ait bulunmaktadır. Konserve haline getirilmiş veya kurutulmuş elmalar bu standardın dışında bırakılmıştır.

Sınıflandırma Özellikler :

Cesitli : Elma (*Pyrus malus L.*) türüne ait standard çeşitlerimiz arasında Amasya, Demir, Golden Delicious, Hıryemez, Jonathan, Red Delicious, Roma, Beauty ve Starking Delicious çeşitleri yer almıştır. Geçtiği takdirde diğer çeşitlerin standarda uygun olarak hazırlanmasını temin maksadile ayrıca bir hüküm eklenmiş bulunmaktadır.

Kalitelere Ayırma :

Bu standarda göre hazırlanacak elmalar için kabul edilen minimum şartlara göre meyveler: elle toplanmış, bütütin, sağlam, temiz, yabancı madde ve ilaçlardan, anomalidüş nemden, yabancı koku ve taddan ári olmalıdır. Bu meyveler de ayrıca üç kalite sınıfına ayrılmıştır:

Ekstra : En iyi kalite ve olgunlukta, özsürsüz, şekil, irilik ve renk bakımından yetistiği bölgeye göre çeşinin tipik özelliklerini taşıyan ve sapi zedelenmemiş meyveler bu sınıfı girmektedir.

I. Sınıf : Bu sınıf iyi kalitede ve yetişme bölgесine göre çeşinin özellikleri taşıyan meyveleri içersine almaktadır. Şekil, gelişme ve renk bakımından hafif kusurlu ve sapi zedelenmiş meyvelere müsaade edilmistir. Meyve eti sağlam olmak şartıyla kabukta meyvenin genel görünüşüne ve muhafaza kabiliyetine zarar vermeyecek derecedeki hafif kusurlar belirli limitler dahilinde kabul olmuştur.

II. Sınıf : Yukarıda belirtilen minimum şartlara uymakla beraber Eksra veya I. sınıfı giremiyen meyveler bu sınıfı dahil olmaktadır.

Boylara Ayırma :

Pazarlanacak elmalar sap ve çiçek çukurlarını birleştiren eksene dikey olan en geniş kısımlarının çapına göre boylara ayrılacaktır. Muhafiz kalite sınıfları için minimum çaplar tespit olunmuştur: buna göre Ekstra, I. sınıf ve II. sınıf ambalajlarda minimum çap sırasıyla iri meyveli çeşitler için 65,60 ve 55 mm. diğer çeşitler için ise 60,55 ve 50 mm. dir.

Ekstra meyvelerde boy tasnifi mecburi tutulmuştur. I. ve II. sınıflarda ise bu mecburiyet olmamakla beraber yine boy tecanisini saglayacak bazı hükümlere yer verilmiştir. Mesela I. sınıf elmalar dökme olarak piyasaya hazırlanalar dahi her ambalajda bulunan meyveler arasında çap farkı 10 mm den fazla olamayacaktır.

Olgunluk :

Elmaların hasadı öyle bir devrede yapılmalıdır ki depolama sırasında meyvelerde normal olgunlaşma olayları meydana gelsin ve bu meyveler içinde has olan tad ve aromayı alsin. Bu devreye meyvecilik dilinde «ağaç olumu» denir ve ağac olumuna gelmiş bulunan elmalar koparılırken daldan kolaylıkla ayrırlırlar. Ağac olumunu tâyin için «meyve eti sertliği», «meyve üsareşindeki kuru madde miktarı», «meyve kabuğuun zemin rengi» veya «üst renk» gibi daha başka ölçüler de mevcuttur. Her çeşit ve her yetişme bölgesi için denemeler yapı-

larak ağaç olumunu tâyinde en uygun nişanenin tesbiti ve meyvelerin buna göre hasat edilmesi gereklidir. Bu itibarla Elma Standardı'nda meyvelerin nakliyata ve ellemeye dayanacak, istihlâke kadar iyi bir şekilde saklanabilecek ve varış yerinde pazارın isteklerini karşılayacak olgunlukta bulunması gerektiği belirtilmiştir.

Toleranslar :

Kalite toleransları : Sınıfinin kalite şartlarını uymayan fakat bir alt sınıfı veya istisna hallerde bunun tolerans hududu içerisinde giren meyvelere belirli bir tolerans tanımıştır. Bu toleransın miktarı adet veya ağırlık itibariyle Ekstra için % 5, I. ve ikinci sınıflar için ise % 10 dur.

Boy toleransları : Büttün sınıflarda bir üst veya bir alt boydan adet veya ağırlık itibariyle maksimum % 10 nisbetinde meyve bulunabilmektedir.

Piyasaya arz :

Ambalaj : Bu standard da ambalajın tahta, mukava veya diğer uygun materyalden yapılabileceği belirtilmiştir. Ambalajlar için belirli bir ölçü verilmemekle beraber bunların 80X120 veya 100X120 santimetre boyutlarındaki paletlere istif için uygun gelecek ölçüde olmaları şarttır konmuştur. Ambalajda tahta sandık kullanılması halinde bu materyalin de temiz, kuru, kokusuz ve çürüksüz olması gerekmektedir.

Kağıtlama ve istif :

Ekstra meyvelerin teker teker kâğıda sarılarak istifî gerekmektedir. I. ve II. Sınıf meyvelerde ise bu zâruret konmamış sadece sandıkların iç yüzlerinin kâğıtlanması istenmiştir. Bu iş için kullanılacak kâğıtların yeni olması ve sihhate zararlı bulunmaması lâzımdır.

Ekstra meyveler için montazam istif zaruri kilinmiştir. I. ve II. Sınıf meyveler ise dökme olarak da ambalajlanabileceklerdir.

Bundan sonra Standard'da işaretleme, muayeneler ve kontrol esasları gibi hükümler yer almaktadır.

TÜRK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

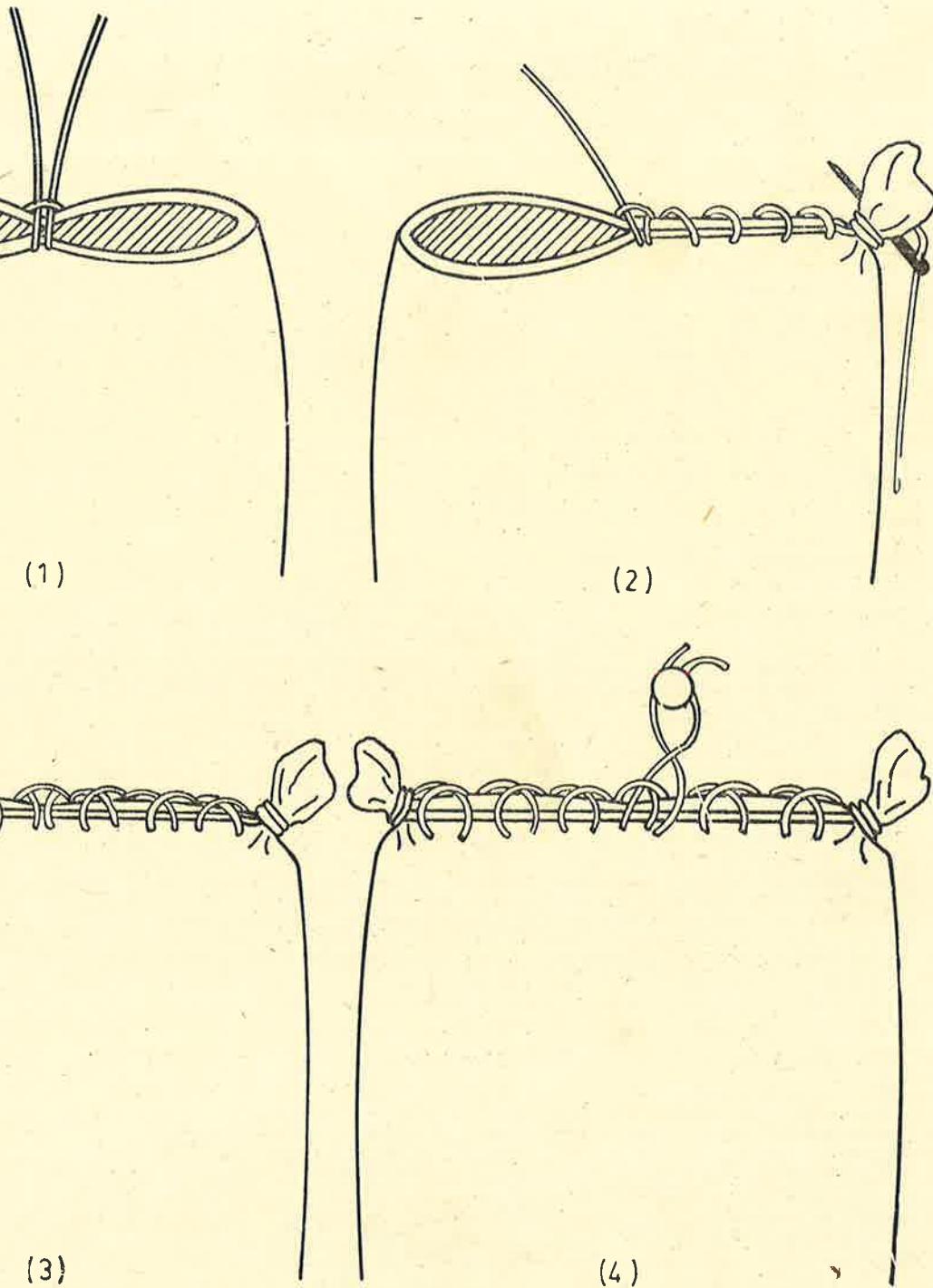
MAYIS 1964
BİRİNCİ BASKI

STANDARD KURU FASULYE, NOHUT VE MERCİMEK ÇUVALLARINDA AĞIZLARIN DİKİLİSİ

SEWING OF MOUTHS OF SACKS FOR STANDARD
PRIED BEANS, CHICK PEAS AND LENTILS

TS. 141/1
142/1
143/1

UDK. 635.65.1
2
3

KURU FASULYE, MERCİMEK VE NOHUT STANDARDLARI

Necdet ÇINARYILMAZ

Ötedenberi standardlaştırılmaları üzerinde durulan baklagillerden kuru fasulye, mercimek ve nohutun standardları uzun bir çalışma dönenin sonunda tamamlanıp kabul edilmiş ve mecburi tatbiket koyma işlemlerinin yapılması için teşebbüse geçilmiştir.

İhraç maddelerimiz arasında öneşti bir yeri bulunan ve daha da önemli duruma geçmeleri mümkün olan bu maddelere ait standardların hazırlanmış olması üretimlerinden ihraçlarına kadar her safhada büyük ihtiyaç duyulan disiplin, ihtiyam ve düzenin sağlanması bakımından ilk adımlar atılması anlamına gelmektedir. Standardlar yolu ile ilk safhada ticaret alanına getirilen dönemin zamanla ve derece derece o maddenin üretimine kadar uzanan kademelerde olumlu etkiler yaptığı görülmektedir. Bu nokta gözönüne tutulunca sözü geçen maddeye ait standardların da ilgili çevreler tarafından sevinçle karşılanması gereklidir.

Adı geçen standardların bir özeliliği baklagiller ve benzeri maddeler alanında çıkan ilk standardlar oluşturmuştur. Bilindiği gibi bugüne kadar daha çok OECD normları grubu içindeki yaş meyveler standardları, çalışmaların ilk sırasını işgal etmekte idi. Kuru fasulye, nohut ve mercimek standardları ile, kuru sebzeler ve baklagiller alanına da gecmiş olmakta, bu maddeleri aynı çerçeveden diğerlerinin hızla izleyeceği umulmaktadır.

Eşasları bakımından yaş meyve standardlarındaki sıra ve tertibi izleyen yeni standardları ana hatları ile gözden geçirmek mecburi tatbikat safhasına gecildiğinde hazırlıklı olmak bakımından faydalı görülmektedir.

I — Kuru Fasulye Standardı

Bu standard piyasaya kuru olarak arzolunacak fasulyeleri kapsamakta olup standardda adı geçen ya-

bancı madde, bozuk, kırık fasulye gibi terimler herhangi bir anlaşmazlığı yer vermeme amacıyla standardın ilk kısmında ayrı ayrı tanımlanmaktadır.

Gesitler kısmında başlıca kuru fasulye çeşitleri tombul, çalı, horoz, dermason, selânik, battal, şeker ve barbunya olmak üzere sayılmasa, ancak bunların dışındaki kuru fasulye çeşitlerinin kendi adlarıyla ve orijinleri belirtilmek suretiyle piyasaya arzedilebilecekleri kaydedilerek bütün kuru fasulyelere ticaret imkânı tanımaktadır.

Boylara ayırmada çok ince tasnliflere gidilmesi faydalı bulunmamış ve kuru fasulyelerin A - en iri, B - iri olmak üzere iki boyaya ayrılmıştır. Bu hudutları A için 8 mm. lik kalburun üstü, B için 8 mm. nin altı, 5 mm. nin üstü olarak kabul edilmiştir.

Kuru fasulyeler kalite bakımından I ve II olarak iki dereceye ayırmakta bu dereceleri, hektolitre ağırlığı, yabancı madde, bozuk tane, kırık tane, diğer gesitlerden taneler ve su için tesbit edilip bir tabloda gösterilen oranlar tâyin etmektedir. Tablodaki oranlar incelenince bunların oldukça geniş tutulduğu, bu bakımından ilgilileri hiç bir sıkıntiya düşürmeyeceği anlaşılmıştır. Bununla beraber bu genişlik gene de Dünya Standardlarının kabul ettiği azamî ölçüler içinde kalmakta ve onları aşmamaktadır.

Standarddaki tabloda görülen unsurlardan yalnız hektolitre ağırlığının ait olan kısmını, bu nokta bugüne kadar memleketimizde esaslı bir uygulama görmediğinden ilk uygulama döneminde ihtiyarı bırakılmış denemeye tabi tutulması ve kesin sonucun bu denemeden sonra alınması yolunda bir karara varılmıştır.

Ambalaj konusunda alıcıların isteklerini karşılayabilmek amacıyla geniş davranışlanmış ve 25,50,80,100, kilogramlık çuvallar yanında 1-5 ki-

logramlık paketler de ambalaj kabul edilmiştir.

Bunlar dışında işaretleme ve muayene gibi hususlar da standardda yer almıştır.

II — Mercimek Standardı

Bu standard kuru fasulye standardı esaslarına uygun bir şekilde hazırlanıldığından burada yalnız özeliliği olan hususları kısaca belirtelim:

Mercimek gesitleri Sultanı (Yaprak, Pul), Yeşil (Sıra), Kabuklu kırmızı, Kırmızı iç ve Yeşilimsi sarı iç mercimek olarak tesbit edilmiştir. Mercimeklerde her gesitin boyu tariflerinde gösterildiğinden ayrı boy sınıflaması yapılmayıp sadece kuru fasulyedeki esaslarla uygun derece sınıflaması ile yetinilmiştir. Ambalajlar da kuru fasulyedekinin aynıdır.

III — Nohut Standardı

Nohut Standardı da diğer ikisine paralel olarak hazırlanmıştır. Nohutlar başlıca Koçbaşı (İspanyol, Lüks), Leblebilik (Kaba, Kuşbaşı), Yuvarlak (Bezelyemi, Sıra) ve karışık adlarıyla çeşitlidirlerdir. Diğer nohutlar kendi adlarıyla ve orijinleri belirtilerek piyasaya arzedilebilecektir.

Nohutlarda fasulyede olduğu gibi en iri ve irdi boyları kabul edilmekte bunların ölçütleri aynen fasulyedeki gibi tesbit olmaktadır.

Derece ayırması kuru fasulye ve mercimekteki esaslarla göre yapılmalıdır, ancak tablodaki nispetler her madde için değişmekte dir. Ambalaj ve diğer kısımlar diğer iki standarddaki gibidir.

Başlıca eşasları yukarıda kaydedilen kuru fasulye, mercimek ve nohut standardları bu maddelerin standartlaştırılması konusunda bir başlangıç olup uygulamadan alınacak sonuçlara göre gelişecek ve kısa bir uygulama dönemi sonunda daha mükemmel hale gelmiş olacaktır.

**BAŞKA ÜLKELERDEKİ STANDARD
KURULUŞLARINI TANIYALIM**

FINLANDİYA STANDARDLARI BİRLİĞİ
(SUOMEN STANDARDISOIMISLİTTO R.Y.)

Doguşu :
1924 Yılında özel bir birlik olarak kurulmuştur.

Üyeleri :
Üyeleri, Sanayi ve Ticaret Federasyonları, teknik kuruluşlar ve Bakanlıklar.

Gelirleri :
Üyelerin ödedikleri aidatlar, hizmet karşılığı alınan ücretler, hükümet yardımları ve standard satışları, Birliğin gelir kaynaklarını teşkil etmektedir.

Kuruluşu :
Birlik, merkezi bir kuruluştur. Buna standardizasyonun çeşitli kollarını temsil eden ba-

ğımsız kuruluşlar da katılmışlardır. Millî standardları yalnız merkez yapmaktadır.

Standardların niteliği :

Finländiya Standardları Birliğinin yapmış olduğu standardlar ihtiyaridir. Ancak Hükümet, gerekli gördüğü standardların mecburi uygulanması için karar alabilir. Finländiya'da, standardların mecburi kılınması ile ilgili bir standardizasyon kanunu vardır.

Alâmeti farikası :

SFS Markasının kullanılma şartları esas itibarıyle İskandinav memleketlerinden alınmıştır. Kullanma izini 3 aylık ihbar kaydı altında süresizdir. Halen verilmiş bir marka lisansı yoktur.

KILIÇOĞLU
Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

**Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları**

En iyi kaliteli mallariyle daima

müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 1364 - 2105

FARE
VE
DIPLODOCUS

YAZI MAKİNALARI KLAVYELERİNİN STANDARDLAŞTIRILMASI

R. FRONTAND

AFNOR Direktörü

Milletlerarası Standardizasyon Testi (ISO) daktilo yazı makinaları klavyelerinin standardlaştırılması konusunda yeni bir anket açmış bulunmaktadır.

Bu konuda kesin bir standardlaştırma sağlamamanın imkânsız olduğu önceden teslim edilmektedir. Türkçe (ğ), (ç), (ş), Fransızca aksanlı (à), (é), (è), (ê) v.s... gibi harflerle her memleketin milli paralarını sembolize eden işaretlerin birelesmeleri imkânsızdır. Ama normal alfabe harfleri ve makineyi kullanma ve ayar tuşlarının birleştirilmesindeki faydalara açıkta.

Problem yalnız üretim bakımından değil, kullananlar yönünden de önemlidir. Böyle bir standardlastırmanın gerçekleşmesi halinde gümruk duvarlarının alcalmasıyla bir memleketten diğerine artan bir makina akımı olacaktır.

Fakat her yerde ve her konuda olduğunu gibi, uzun zamandan beri alışlage bilen bir noktada ufak bir değişiklikle değişim ile karşılaşır. ISO'nun bu anketine gecici de olsa bir karşı koyma olacağı tabiidir. Buna rağmen daha derin teknik hesaplara girismeden böyle bir alışkanlık değişikliğinin benimsenip benimsenmeyeceğini bilmek gereklidir.

Üye Standard Enstitütleri, kendi cevaplarında bu yolda bir araştırma yapmakla görevlendirilmişlerdir.

Her Enstitü kendi memleketinde imalatçılar ve daktilo vazanları arasında bir anket yaparak ve böyle bir hareketin teknik faydalalarını anlatıp buna karşılık alınan cevapları kıymetlendirecektir. Örnek olarak Fransa'da ortalamaya dört veya beş harf yer değiştirmekte, bazı işaretler değişmektedir.

Cesitli memleketlerdeki reaksiyonların karşılaştırılması ilginç sonuçlar vermiştir.

Aşağıda ankete gelen orijinal bir cevabı tettikinize sunuyoruz :

«Daktilo makinalarının klavyelerinde milletlerarası bir değişiklik yapmanın olumlu sonuçlarına inanmamla beraber milli komisyonusun böyle bir amacın sonuç vermeyeceği kanısındadır. Bu amacıyla memleketimizde yapılan çeşitli

tesebbüslerin hepsi maalesef, daktilografaların reflekslerini değiştirmeye imkânsızlığı karşısında, akım kalmıştır.

Bu itibarla sorularınızı olumlu olarak cevaplandırımayacağımızı üzülerek bildiririz.»

Fransa'da, daktilo makinası klavyelerinin standardlaştırılması konusu AFNOR'da incelenmeye başlandı.

AFNOR kesin bir sonuca varabilmek için binlerce daktilografo yöneline büyük bir anket açtı. Memur, sanavıcı, özel kişi v.s. gibi gruplar arasında yapılan ankette özet olarak aşağıdaki soruların cevaplandırılmasını isteniyordu :

— Halen kullandığınız makinede değişiklikle sebep olabilecek bir standardlaştırmaya tarftar mısınız?

— Milletlerarası klavve standardlaştırmasının kabulu halinde bunun uygulanmasının tedrici olarak mı, ya da fikrindesiniz?

— Veya derhal uygulama alanına konulması tarafında mısınız?

— Yahut da alışmış olduğunuz klavyenin değiştirilmesini uygun bulmuyor musunuz?

Bu dört soruya gelen cevapların % 80'i - memnuniyetle kaydedelim - sırasıyla : Evet - Evet - Hayır - Hayır, şeklinde olmuştur.

Diğer bir deyisle AFNOR, ISO'nun karşısına milletlerarası bir problemi mantık ölçülerini ve belirli bir süre içinde kabule hazır bir memleketin temsilcisi olarak çekmaktadır.

Bu tek bir olay değildir. Çok yakın bir zamanda gene yazı makinalarının satır araları ölçülerinin standardlaştırılması konusunda ISO muhafazakâr ve intibakçı düşüncelerin çatışmasına sahne olmuştur. Tarihi sebeplerle dünyanın her tarafındanki yazı makinalarının satır araları 1 parmağın 1/6 si nispetinde kabul edilmiş idi ki, bu aşağı yukarı 4,24 mm. ye tekabül ediyordu. Fransa'da da AFNOR'un kabul ettiği 4,25 mm. esası aynı sebebe dayandıyordu. Bununla beraber AFNOR'un temsilcileri Almanların haklı sebeplerine uyararak tipografiye uygunluğu, kağıt formlarına inti-

baki, formül uygulamasına elverişli olusu ve belki de uzun uzun ve hassasiyetle yapılan etüdler buna hak kazandırdığı için 4,5 mm. lik yeni tekliflerine taartaf olmuşlardır.

Alışkanlığa karşılık mantığın savunulması geçmişin kudretine rağmen daima yeniliğin, kolaylığın aranması toplumun ilerlemesi için gerekli unsurlardır.

Bu gibi hallerde mühim olan yeryüzünde asırlar boyunca devam edecek çok büyük değişikliklerden tutun da en ince noktalara kadar, yeniliğin fazla incelenmeden, tabiri caizse bir macera hevesi içinde kabulünü daha uzun bir süre içinde ve etraflı tettiklere dayanılarak kabulünden ayırmaktır.

Elli milyon yıl önce kainatın ikinci döneminde dev sürüngenler o devrin en mükemmel yaratıkları idi. Gövdeindeki kalın kabuk, iri boynuzlar ve kuvvetli turnaklar ile hem karada, hem denizce yaşayabiliyor ve o devrin saltanatını sürüyorlardı.

Fakat «Tekamül» denen kaçınılmaz sonuç geldi cattı ve bu dev yaratıkların hayatı alanlarını kuruttu. Koca yaratık tabiatın bu oyunu ile çıkmaza saplanırken her türlü savunmadan yoksun, çıplak fakat son derece hareketli mini mini bir hayvancı hayat kapısının esidine gözüküttü. Sıcak kanlı ve mütevekkil olan bu hayvancık dev diplodocus'un hezimetini ve memeli hayvanlar saltanatını temsil ediyordu.

Standardlaştırma bir düşünceye göre yaratıcı fikri çıkmaza sokmayıp bilakis, ıcat fikrine veni ufuklar açar. Fransa'daki uygulama bu zörüşü kuvvetlendirmektedir. Standardlaştırma sistematik bir şekilde gelişimi izlemektedir. Gerek tüketici, gerekse üretici için her zaman kolay olmayan hattâ kısa vadeli olarak kârlı görünmeyen gelişim, tek başına hareket kudretine sahip olmayan toplum için uyulması gereklî bir olustur.

Güven verici ve insanı mutluluğa götürmen bir olus.

Courrier de la Normalisation'dan
Çeviren : O. D.

Haberleri

AGUSTOS ve EYLÜL AYLARINDA YAPILACAK

ISO ve IEC Toplantıları

22 - 31 Ağustos	Stockholm	C. I. S. P. R.
4 - 8 Eylül	Londra	ISO/TC 20
10 - 18 Eylül	Cenevre	IEC/TC 45
		Uçak
		İyonize Radrasyon bağ-
		lantısında kullanılan e-
		lektrik ölçme aletleri
14 - 19 Eylül	Roma	IEC/SC 45-A
		Elektrik çekme ekip-
		manı için tek fazlı güç
		konvertörleri
14 - 25 Eylül	Filadelfiya (A.B.D.)	IEC/TC 47
		Yarı - İletkenler
15 - 18 Eylül	Prag	ISO/TC 34/SC 3
		Tarımsal yiyecek mad-
		deleri, meyva, sebzeler
		ve bunlardan elde edilen yiyecek maddeleri
21 - 24 Eylül	Oslo	IEC/TC 38
21 - 30 Eylül	Lizbon	ISO/TC 89
		Transformatörler
27 Eylül	N. Carolina (A.B.D.)	ISO/TC 38/SC 1
		Kereste mamulleri/O-
28 Eylül	Varşova	IEC/TC 31
		dun lifi levhaları
		Tekstil/Renk deneyleri
		Patlayıcı gaz atmosferi
		İçin elektrik cihazları.

ISO ve Tüketiciler Birlikleri

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO), tüketicilerle olan mümasebetlerine büyük önem vermektedir.

Milli standard kuruluşlarının, tüketici birliklerine gösterecekleri yakın ilgi, bu mümasebetlerin değerini daha da artıracak ve milli kuruluşlar arasındaki işbirliği, tüketicilerin mutfaç oldukları garantiyi sağlayacaktır.

Tüketiciler Birlikleri Milletlerarası Ofisinin (IOC) 22 - 24 Haziran tarihleri arasında Oslo'da yapılmış olan 3. Biennial Dünya Konferansında, bu konuda oldukça ilgi çekici sonuçlar alınmıştır.

Konferansta, IOC üyelerine,

ISO çalışmaları ile ilgili bilgiler verilmiş ve ISO ile yapılacak işbirliğinden sağlanacak faydalara işaret edilmiştir. Bu arada IOC'nun talep ettiği özel soruşturmaların da ISO tarafından yapılabileceği belirtilmiştir.

Konferansın sonunda hazırlanmış olan oldukça detaylı dokümanlarda sunular yer alıyordu:

1 — Standard markalarında uygulanan prensiplerle ilgili ISO rekamandasyonu,

2 — ISO'nun (Bilgi verici etiketleme) rekamandasyon tasarısı,

3 — Standard markalarının tüketici bakımından önemini belirten ISO teklifi tasarısı.

İMAR ve İSKAN BAKANLIĞI'ndan

Bakanlığımızın daimî Yapı Malzemesi Sergisinde en son mamullerini ve mamûl çeşitlerini teşhir etmek isteyen Yapı Malzemesi, Sanayici ve İmalâtçılarının Yapı Malzemesi Genel Müdürlüğüne baş vurmaları rica olunur.

ISO'DA YENİ BİR TEKNİK KOMİTE KURULDU

Yeni kurulmuş bulunan ISO/TC 111 Kaldırıcı Aletler Teknik Komitesi ilk toplantısını geçtiğimiz Nisan ayı içinde İngiliz Standardları Enstitüsünde yapmıştır.

Kaldırma zincirleri ve ilgili bağlantı parçaları konularının ele alındiği toplantıya Belçika, Fransa, Almanya, Hollanda, İsviçre ve İngiltereden 40 delega katılmıştır. İlgililerin açıklamalarına göre, bu çalışmalar, Rekomandasyonlar yolu ile milletlerarası ticarete yardım etmeyecektir. Aynı zamanda her ülkede malin güvenle imâl edilebilmelerini sağlayacaktır.

Yeni IEC Yayınları

IEC/TC — 29 : Elektro-Akustikler
Yayın : 94 — Düzeltme No. 1, Manyetik Ses Bantları ve Kayıt Sistemleri - Boyutlar ve Karakteristikler

Fiyatı : 3.75 İsviçre Frangi

IEC/TC — 40 : Elektroteknik Ekipmanları ile İlgili Kapasitörler ve Rezistörler

Yayın : 68 - 1 Düzeltme No: 2, İklim ve Mekanik Güç Deneylerine ait Temel Kurallar ve Tavsiyeler Kısımlı : 1 Genel

Fiyatı : 3.75 İsviçre Frangi.

IEC/TC — 24 : Elektriksel ve Manyetik Sayılar ve Birimler

Yayın : 164 — Kısımlı : 1 : Tarihçe, Kısımlı : 2 : Bu Alanda Yayınlanmış IEC Rekomandasyonlarının Tam Listesi, Kısımlı : 3 : Bibliyografya

Fiyatı : 25 İsviçre Frangi.

IEC/TC — 48 : Elektroteknik Ekipmanlar için Elektro-Mekanik komponentler

Yayın : 171 — Matbu Devreler için Başlıca Bağlantı Parametreleri (Terminoloji, Kontak Aralıkları ve Tablo Kalınlıkları)

Fiyatı : 3.50 İsviçre Frangi.

IEC/TC — 4 : Hidrolik Türbinler

Yayın : 41 — Hidrolik Türbin Deneylerine ait Milletlerarası Şartname

Fiyatı : 75 İsviçre Frangi.

IEC/TC — 38-39 : Elektronik Tüpler ve Valfler İçin Duylar ve Teferruat

Yayın : 149 — 1 Kısımlı : 1 Genel İhtiyaclar ve Deney Metodları

Fiyatı : 15 İsviçre Frangi.

IEC/TC — 18 : Gemilerde Elektrik Testleri

Yayın : 92 — 1 Genel İhtiyaclar Fiyatı : 35.00 İsviçre Frangi.

Bu yayınlar Türk Standardları Enstitüsü kanalı ile getirilebilir.

Mamüllerde Kalite Kontrolu

MİLLETLERARASI TİCARET ODASININ, BU KONUDA MİLLİ KOMİTELERİ NEZDİNDE YAPTIĞI ANKETİN NETİCELERİ

İmalatçılar ve tüccarlar, söhret ve ticari başarılarının imal ve tevzi ettileri malin kalitesi hakkında müstehlikin fikirlerine bağlı olduğunu idrak etmektedir. Markanın temin ettiği özel menfaatleri müsteriye duyurmak için çoğu zaman bu malların reklâmına büyük yarımlıklar yapılmak suretiyle müsterilerinin markalı mallara daha çok rağbet etmesi sağlanmış olmaktadır.

Son zamanlarda bazı memleketlerdeki müstehlik teşekkülerini istihlak mallarını, kendi üyelerinin menfaatini korumak üzere kontrol丹 geçirilmeyi derhuhte etmektedir.

Bu sebeple, Milletlerarası Ticaret Odasının Piyasa Etüdleri Komitesi, aşağıdaki konuları tetkik etmeye karar vermiştir :

a) İmalatçı, tacir, standard enstitüleri ve müstehlik teşekkülerinin kullandıkları kontrol metodlarının esas prensiplerinden malumat olmak ve en tesirli metod üzerine nazari dikkati çekmek suretiyle MTO'nun sanayi ve ticarete yardım etmesine imkân vermek.

b) Umuma arzedilen malların kalite ve kullanım bakımından tam minkâr olmasını temin yolunda imalatçı ve tacir tarafından alınan tedbirlerin müstehlike daha iyi şekilde tanıttırılması.

Aşağıdaki 11. Milli Komite bu araştırmanın yapılmasında yardımcı olmuştur :

Avustralya, Avusturya, Belçika, Finlandiya, Almanya, İtalya, Japonya, Hollanda, Portekiz, Türkiye ve İngiltere.

A. Mamüllerin kalitesini kontrol etmek için İmalatçılardan ve imalatçı birliklerinin kullandığı metodlar :

Modern sanayide kalite kontrolünün gayeleri en öz şekilde ifadesini, Hollanda Milli Komitesinin, «Striching Kwaliteitsdienst voor de Industrie» Komitesi Başkanı Ir. J. Ettinger'in bir konuşmasına atıfta bulunan raporda bulunmaktadır :

Dört hedef :

1. İstihsal seviyesinde kalite kontrolü .

İlk hedef — İstihsalın tesirli oluşu :

Mükemmelleştirilmiş kontrol teknikleri kullanılmak suretiyle aşağıdaki özellikleri haiz, kaliteli mamül elde edilmektedir.

— Ciddi garanti

— En az derecede ziyan

— Şikayetlerin çok az olması

— İmalat masrafının düşük olması.

2. Satış seviyesinde kalite kontrolü.

İkinci hedef — Satılan mamülün yüksek kaliteli olması :

Bu kontrollü mümkün kılmak için pazarlama imkânları su bakımından incelenmektedir :

— Piyasının kemiyet ve keyfiyet bakımından analiz edilmesi.

— Kesif tevzi için iyi teşkilatlanmış bir sistem ve satış sonrası bakımı.

— Malin ve ambalajının cazip bir şekilde piyasaya arzı.

— Satışa arzedilen mamülde yüksek vasif kontrolü.

3. Müsteriye tam memnuniyet veren bir mamülün arzı için kalite kontrolü.

Üçüncü hedef — Tam memnuniyet verici bir mamül :

Fonksiyonel araştırmalar su hususları ihtiyaç etmelidir :

— Mamülü müstehlikin ihtiyaç ve özelliklerine tetabuk ettermek,

— Makül bir fiyatla en üstün mamülü arz etmek.

4. Mamülün kullanılması esası üzerinde kalite kontrolü.

Dördüncü hedef — Makul fiatta daha kullanışlı mamül :

Bu kontrolda su hususlar bahse konu olur :

— Mamülün tahsis edildiği, muhtelif kullanımlara iyice intibak etmesi,

— Mamülün kolay kullanışı olması,

— Şikayetlerin fazla olmaması ve satış sonrası bakıma az ihtiyaç göstermesi.

Bütün ilgili çevrelerin gayreti sayesinde en mükemmel kalitenin elde edilmesi :

Eğer imalatçının, distribütör ve müstehlikin gayretleri birleşmezse, makul fiatta ve çok daha düşük bir masrafla elde edilecek en iyi vasıflı maddelerin imali mümkün olamaz. Böyle birleşme en iyi kaliteyi meydana getirecektir. Yani meyda-na cıkacak kalite, uğrunda yapılan fedakârlıklar nisbetinde değerli olacaktır.

Mal ve hizmet istihsalının temeli olan vasif endişesi :

Elde edilen mamülleri mükemmelleştirmek için kullanılan yegâne metod budur. Bu metoda aşağıdaki kademelerin birbirinden tefrik edilmesi gerekmektedir :

Program — Kalite normlarının nazarı olarak tâyini.

Kavram — Tatbiki kalite normlarının tâyini,

İmalat — Arzu edilen kalitedeki mamülün derpiş edilen maliyet fiyatına istihsal edilmesi.

Tevzi — Her müstehlikin, ihtiyaçlarına en iyi şekilde intibak eden mamülü alması,

Satış sonrası hizmeti — Malmâz olmasız olarak kullanılmasının sağlanması.

Milli Komitelerden gelen raporlardan anlaşılmaktadır ki, son yıllarda kalite kontrolu metodları hatırlı sayılır derecede inşâf etmiş bulunmaktadır. Kalite, kontrolları, ham madde, yedek aksama ait fonksiyonel ve tatbiki testler ihtiyaç etmektedir. Çok gelişmiş olan istatistiksel metodlar gittikçe daha fazla kullanılmaktadır. Bu hususlaki İtalyan Raporunda «Fiat» fabrikalarının çalışmalarına temas edilmiştir.

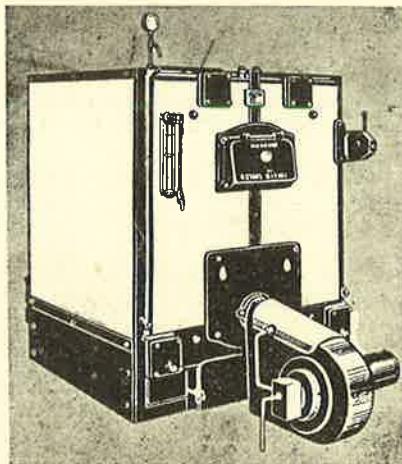
Bu konudaki gelişme, endüstri bünyesinde sınai mamüllerin kalitesini inikaf ettirmekle görevli teşekkülerin hızla yaygınlaşmıştır. Melâsa, Hollanda Milli Komitesi «Endüstride Kalite Hizmetleri Teşekkülü» (Stichting Kwaliteitsdienst voor de Industrie) adıyla 1953 de kurulmuş bulunan teşekkülerin, önemde de recede tesir ettiğini bir raporda ifade etmektedir. Adı geçen teşekkül, konferanslar, kurslar, sergiler tertip ederek ve «Sigma» adlı bir mecmua yayinallyarak kalitenin iümlü kontrolunu teşvik eden bağımsız bir teşekkuldür.

Ayrıca, bu teşekkül, 1957 de kurulan Avrupa Kalite Kontrolu teşekkülüne de (EOQC) bağlı bulunmaktadır.

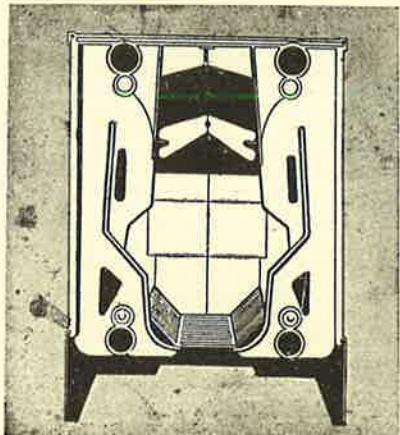
1963 de İnsaat Teşekküler Merkezi (Striching Bouwcentrum) ile işbirliği yapan Stichting Kwaliteitsdienst voor de Industrie, tam kontrolu sağlayacak bir kalite kontrol merkezi kurmak yoluna gitmiştir. Dünyada bir tane olan bu Kalite Merkezi, Rotterdam'da bulunmaktadır. Hâlen sistematik bir şekilde geliştirilmekte ve genişletilmektedir. 1965 yılında açacağı milletlerarası sınai kalite mamüllerleri sergisini takiben 1968 yılında milletlerarası bir kalite merkezi haline getirilecektir.

Büyük is yapan fabrikalar genel olarak kalite kontrolu için kendileri birer teknik lâboratuvar kurmuşlardır. Surası da işaret edilecek ilgi çekici bir noktadır ki, ufak veya orta capta is yapan imalatçular da, mamüllerini kontrol etmek için, gittikçe artan bir hızla hususî veya umumi lâboratuvarlardan faydalananmaktadırlar. Eu husus özellikle, Belçika Alman ve Japon raporlarında belirtmektedir.

(Devamı 28. sayfada)

B II OEL
busut Mazot Tipi
(10 İla 26 m²)

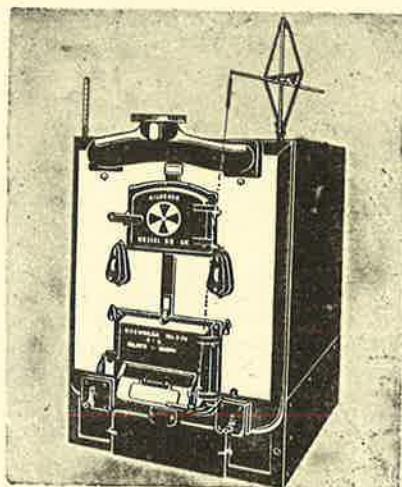
Döküm Radyatörlerden sonra, şimdi de...
Almanyanın en meşhur kalorifer kazanı fabrikası
Eisenwerk Hilden
PATENTİ ve İŞBİRLİĞİ İLE İMAL EDİLEN
SICAK SU VE ALÇAK TAZYIKLI BUHAR İÇİN
Döküm Kalorifer Kazanları

DÜNYANIN HER TARAFINDA OLDUĞU GİBİ
MEMLEKETİMİZDE DE
SATIŞA ARZEDİLDİ

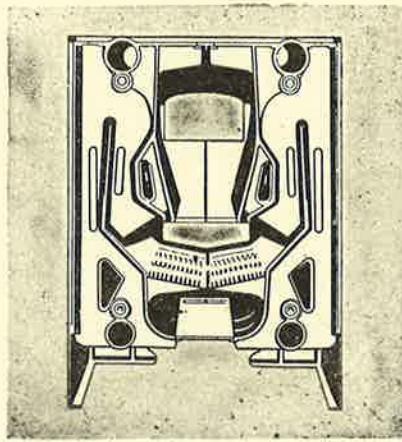
EN KÜÇÜK YERE
MONTE
EDİLEBİLECEK
ŞEKİLDE
DÖKÜM DİLİMLERDEN
MÜTEŞEKİL

UCUZ
UZUN ÖMÜRLÜ
EKONOMİK
KULLANIŞLI
RAHAT
YÜKSEK RANDIMANLI

B II SK
Uyut ve ber cins kömür yakmağa elverişli
(10 İla 26 m²)

**TÜRK DEMİR DÖKÜM
FABRİKALARI A.Ş.**

Sipariş ve Satış Merkezleri :

KOÇTAŞ TİCARET A.Ş.

MERKEZ TİCARET
ANONİM ŞTİ.

Ankara, Ulus Meydani, Koç Han
Telefon : 10 04 50

PAZARLAMA VE STANDARDİZASYON

Muzaffer UYGUNER

Standardın ne olduğu üzerinde çeşitli yazılar yayımlanmıştır. Biz konunun bu yönü üzerinde duracaksızı değiliz. Batı ülkelerinde standardizasyon vanında dereceleme (grading) ve sözkonusu edilmektedir. Dereceleme, standarda uygun malların değer bakımından sınıflara ayırmasıdır diyebiliriz kısaca. İmal olunan mallarda derece imâl sırasında elde edilir. Tarımsal ürünlerle madenlerde dereceler bu kadar kolay elde edilemez. Tarımsal ürünlerde üreticinin bir parça dikkati koluya sonuç alınmasına yardımcı olabilir ise de madenlerde bu da ortadan kalkar. Tarımsal ürün üreteler, standardlarını, piyasanın isteğine ve eğilimine uyarak kendileri yapabilirler. Bunda da pazar araştırmalarından faydalananlar. Üretim ve laboratuvar araştırmaları da standardizasyon için önemlidir, fakat satış açısından pazar araştırması daha çok üzerinde durulması gereken konudur. Pazar ne istiyor, ürün buna göre nasıl standardlaştırılır? Bunların araştırılıp öğrenilmesi şarttır.

Standardizasyon alanı

Standardizasyon, tarımda, madencilikte ve imalât sanayiinde geniş bir uygulama alanı olan bir çalışmadır.

Tarımda standardizasyonun yeri büyütür. Standard olmazsa tohum, pamuk, yün ve başka ürünler nümeneye üzerine ve özellikleri belirtilecek alınıp satılmak zorunluğundadır. Ticaret borsaları bu alım satımların yapıldığı en büyük merkezlerdir.

İstihraç sanayii de denilen madencilikte özellikle demir, çelik madencilığında standardizasyon uygulama alanı vardır. Alıcı, malı alırken dikkatle incelemek gereğini duyar. Madenlerin eritilmesinden sonra elde edilecek cevher bakımından bu na ihtiyaç bulunmaktadır.

İmalât sanayiinde de standardizasyon büyük bir uygulama alanı bulunduğu bilinmektedir. Yiğin halinde imalât için standardizasyonun bulunması şarttır. Aksi halde yiğin halinde üretim yapılması mümkün değildir.

Standardizasyonun Pazarlama Yönlünden Faydalari :

Standardizasyon, pazarlanmanın esas faaliyetini her bakımından kolaylaştırır. Bunları aşağıda kısaca açıklamaya çalışacağız.

1. Fiziki çalışmaları : Depolama ve taşıma faaliyetinde standardizasyonun yardımcı büyütür. Kalite ve dereceleme bakımından önemli olmayan sınıfları ortadan kaldırarak depolamada ve taşımada

kolaylık sağlar. Aynı derecedeki mal birlikte depo edilebilir. Böylece depolama ve taşıma giderlerinden tasarruf sağlanır. Standardizasyon, dökülüp saçılmaktan doğan zarar ve ziyanı da önler.

2 — Alım ve satımı düzenleme : Ürünlerini standardlaşdırılan üretici, gerçek anlamda, kendi kendine töresel kuralları da koymus olur. Bir marka da kullanıyorsa, ürününün hep aynı olduğunu garanti etmek için töresel kurallara uyması da şarttır. Böylece tüketicilere almak istediklerini alma kolaylığı yaratmış olur. Standardların kullanılması, tüketicilere, aynı kalitede ve derecede malların fiyatlarını karşılaştırabilme imkânını da verir. Bu uygulama nümune aramaksızın standard tip adı vermekle markasız olan tarım ürünlerinin de alınmasında kolaylık ve güvenlik sağlar. Standardlaştırma, ürünlerin ele alınıp muayene edilmesi zorunluğunu da ortadan kaldırarak alım ve satımı kolaylaştırır. Sözgelisi buğday standardı yapılmadan evvel alıcı, bir miktar nümuneye istemek ve onu muayene etme zorundaydı. Halbuki standardizasyon özelik üzerine satışının mümkün kilmıştır. Bu satış şekli ticaret borsalarında işlerin daha kolay yürütülmesini sağlamıştır.

3. Kredi kolaylığı : Bir kredi isteğinde bulunan satıcının malının kalitesini anlamak kolaylaşındandır kredi verme işleri de standardizasyon yolu ile kolaylaşmış olur. Uzun uzun incelemelere ve uzun süren tereddütlerle lüzum kalmaz, kredi isteyen de kredisini za-raanında almış olur.

4. Zararı düzeltme : Standardizasyon özellikle üreticiler bakımından, fiyat düşmelerini önleyici rol oynayarak zararı azaltır. Standardlar tüketicilerin isteğine uygun olarak hazırlamırsa üretici bir nevi pazar sigortasına da kavuşmuş ve böylece zararı azaltmış olur. Ayrıca, ürünün ölçü, renk, bileşim ve başka ayıraçlara göre standardlaştırılmış olacağından ham madde evtanteri de minimuma inmiş olacaktır. Ticaret borsaları, tarımsal ürünlerin standardları dolayısıyle, bu konudaki zararları iyice azaltmış bulunmaktadır.

5. Pazar haberleşmesini kolaylaştırma : Borsa haberleri arasında yer alan Akala 1 pamuk tipi belirli ve herkesce bilinen bir tiptir. Bunun bütün özellikleri önceden tespit edilmiş bulunmaktadır. Tarımsal ürünlerin böylece standardlaştırılmışından önce verilen bir pazar raporunun nite-

li kolay kolay anlaşlamaz, fiyat karşılaştırılması yapılamazdı. Standardizasyonun en önemli faydalardan biri de çeşitli pazar haberlerinin birbirini tutmasına imkân vermesidir. Böylece ticaret bir genişlik ve kolaylık, rahatlık elde etmiş olmaktadır.

6. Pazarlananın öbür alanlarını düzenleme. Standardlaşırılmış malların üreticisi, yiğin halinde üretimde ve bunların geniş pazarlara yiğin halinde dağıtmadında kolaylık kazanmış olur. Böylece fiyatları düşürmek ve bundan da faydalanan mak olanağını kazanırlar. Üreticiler aynı zamanda, üstün mal isteklerine uygun olarak ürünlerinin kalitelerini yükseltmek cesaretini de bulurlar kendilerinde. Standardlaştırma, malların görünüşlerinin çekiciliğini artırmak suretiyle estetik bir sonuç da doğurur. Tarımsal ürünlerin, özellikle meyve ve sebzelerin paketlenmesinde renkli seffaf ambalajlar kullanılarak bu yöne bir eğitim görülmektedir. Batı memleketlerinin cogunda sınaı estetik ile uğraşan bürolar kurulmasına başlanmıştır.

Standardların Tavni :

Standardizasyon, ürünlerin fiziksel yapısına etki yapar. Üreticilerin paketlemeye ve etiketlemeye önem vermelerinden bu yana bu iki görev de etki altında kalmaktadır.

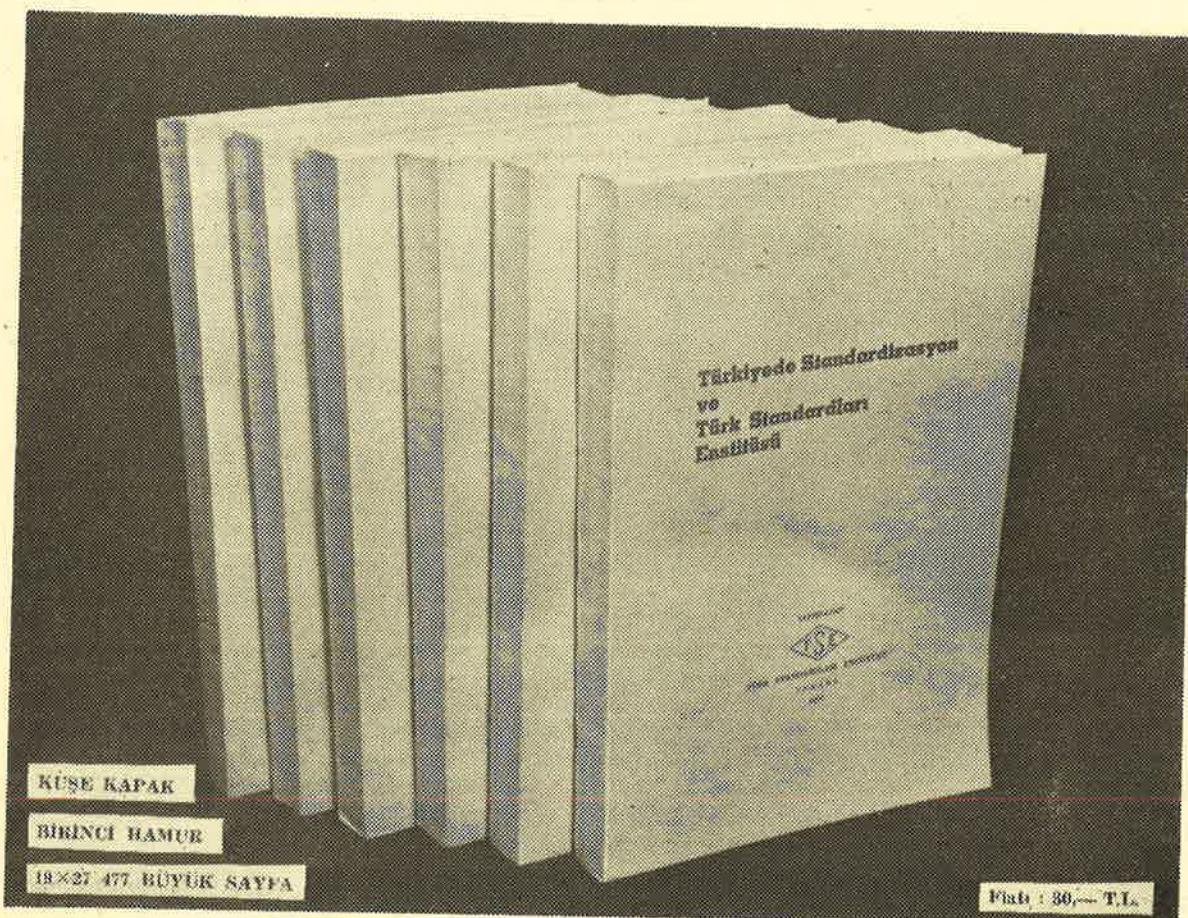
Ürün standardlarında iki fikir eğemen olur. Birincisi, bir malda alıcı ne ister? Üretici, kamunun istek ve tercihlerini birleştiren her türlü pazar haberlerini toplar ve değerlendirir. İkincisi, halkın alabileceği en iyi kaliteli mal nasıl imâl olunabilir? Üretici bunu elde edebilmek için üretim mühendislerinin, ressamların ve özel uzmanların fikirlerinden faydalananır. Bu iki nokta aynı derecede önemlidir.

Standardların esası :

Standardlar miktar ve kalite standardları olarak ikiye ayrılır. Miktar standardları ağırlık, boyut, miktar ve paketle ilgilidir. Kalite standardları ise renk, tat, görünüş ve olgunluk derecesine dayanır. Ürünlerin bir çok kalitesi miktarla tavsif olunamaz. Bu yüzden kalite standardlarının pazarlamadaki rolü daha fazladır. Fakat son zamanlarda renk de gerçeğe yakını olarak ölçülebilmiştir. Yeni bilimsel araçlarla çeşitli renklerin uzunluk dalgalarını, meyvelerin olgunluk derecesini ölçebilmektedir. Gelecekte kalitelerin de miktarlarla gösterileceği muhakkaktır. O zaman pazarlamada daha hızlı bir gelişime olacağına inanılabilir.

TSE'NİN YAYINLADIĞI YENİ BİR ESER

TÜRKİYEDE STANDARDİZASYON VE TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Memleketimizde her zaman başvurulacak ilk standardizasyon el kitabı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ, GİRİŞ : Standardizasyon, Anlam ve Kavram, Standardizasyonun Gerekliliği, Standardizasyon ve Kalite — **BÖLÜM I : TSE'den Önce**, 1930 Yılına Kadar Memleketimizde Standardizasyon Çalışmaları, 1705 Sayılı Kanun ve Gerekçesi, Mürakabe Tüzükleri ve Uygulamaları, 1705 ve 3018 Sayılı Kanunlar Dışındaki Standard Çalışmaları — **BÖLÜM II : TSE'nin Doğuşu**, Ön Çalışmalar, Standardizasyon Sisteminde Değişiklik İhtiyacı, Standardizasyon Uzmanı Mr. STUREN'in Getirilmesi, TSE'ye Doğru TSE'nin ilk Kurulus Talimatı, Türkiye Odalar Birliğine Bağlı Türk Standardları Enstitüsünün Kuruluşu — **BÖLÜM III : TSE'nin Gelişmesi**, 132 Sayılı Kanundan Önce, TSE'nin İlk Kurulus Kanunu Tasarısı, Türk Standardlarının Tatbiki Hakkında Nizamname, 132 Sayılı TSE Kurulus Kanunu Tasarısı — **BÖLÜM IV : 132 Sayılı TSE Kuruluş Kanunu Yürürlüğe Girdikten Sonraki Durum**, Geçis Dönemi — **BÖLÜM V : Dış Münasebetler**; TSE'nin Millîlerarası Kuruluşlarla Münasebetleri — **EKLER** : Kuşe Kâğıt üzerine TSE'nin Gelişimine ait 18 Fotoğraf, II. Sultan Beyazid'in Fotoğrafi ile Birlikte Daha Önce TSE Tarafından Yayınlanan ve Mevcudu Hemen Tükenen **KANUNNAME-İ İHTİSAB-I BURSA** Adlı Brosürün Tamamı, Standardizasyonla ilgili kararname-ler, nizamnameler v.s.

İsteme adresi : Türk Standardları Enstitüsü — Necatibey Caddesi — Ankara (Ödemeli gönderilir)

YENİ YAYINLAR

MONTAJ SANAYİ TALİMATNAMESİ

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Resmi Gazetenin 1 Haziran 1964 tarihli sayısında yayımlanan Sanayi Bakanlığı Sirkülerile 14 Nisan 1964 tarihli ve 11682 sayılı Resmi Gazete ile yayımlanan Montaj Sanayi Talimatını bir kitap halinde yayına çıkmıştır. Değişikliklerin izlenebileceği bir cilt için de yayımlanan bu kitabı ilgili okuyucularımıza duyurur ve salık veririz.

TÜRKİYE'DE SINAİ GELİŞME VE VERGİ SİSTEMİ

1964 Sanayi Kongresinde Prof. M. Orhan Dikmen tarafından verilen tebliğlerden biri olan ve sanayinin gelişmesinde vergilerin rolünü belirten Türkiye'de Sinaï Gelişme ve Vergi Sistemi bir kitap halinde Kongre Hazırlık Komitesi tarafından bastırılmıştır.

TÜRKİYE'DE SINAİ GELİŞME VE YABANCI SERMAYE

Prof. M. Orhan Dikmen'in Sanayi Kongresinde yaptığı ikinci tebliğ de Türkiye'de Sinaï Gelişme ve Yabancı Sermaye adı ile bastırılmış bulunmaktadır. Cesur bir görüşle ele alınan bu konuda bu tebliğ önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Okuyucularımıza salık veririz.

VERGİLER DIŞINDA RESMİ MEVZUAT VE SANAYİİMİZ

Koç Teşkilatı Genel Koordinatörü Hulki Alışbah'ın Sanayi Kongresinde yaptığı konuşma da Vergiler Dişinda Resmî Mevzuat ve Sanayiimiz adı ile bastırılmıştır. Bu konuda ilginç bir kitabı olan bu küçük kitabı da okuyucularımıza duyururuz.

SINAİ GELİŞMEMİZİN SERMAYE VE KREDİ BAKIMINDAN DURUMU

Türkiye İş Bankası Genel Müdürü Bülent Yazıcı'nın Sinaî Gelişmemizin Sermaye ve Kredi Bakımından Durumu hakkında yaptığı konuşma da bu ad altında yayınlanmıştır. Sanayiimizin ekonomik çevresi üzerinde duran ve sermaye ile kredi konusunda ilginç hususlara dokunan kitabı duyururuz.

SINAİ GELİŞMEDE İLMİN VE TEKNİĞİN YERİ VE TÜRKİYE'NİN DURUMU

Doç. Dr. Y. Müh. Orhan Işık'ın Sinaî Gelişmede İlmîn ve Tekniğin Yeri ve Türkiye'nin Durumu adlı konuşması da Sanayi Kongresi Hazırlık Komitesince bastırılmıştır.

SINAİ GELİŞMEDE ÖNCELİK VE GERÇEKLEŞTİRME İMKÂNları

Y. Müh. Şahin Coşkun'un Sinaî Gelişmede Öncelik ve Gerçekleştirilme İmkânları üzerine yaptığı konuşma da bir kitap halinde yayınlanmıştır. Sanayiimizin Kalkınma Planı içindeki yeri ve verilen öncelikler üzerinde duran bu kitabı salık veririz.

SANAYİİMİZİN GELİŞMESİNDE ENFRASTRÜKTÜRÜN ÖNEMLİ

Sanayi Kongresinde yapılan ilginç konuşmaların biri olan Behçet Osmanovaoglu'nun Sanayiimizin Geliştirilmesinde Enfraztrüktür'ün Önemi bu adla bir kitap olarak bastırılmıştır. İlgililere duyururuz.

SINAİ GELİŞMEYİ SAĞLAYACAK YENİ BİR KAMU HİZMETİ DÜZENLENMESİ ZORUNLUĞU

Prof. Fethi Çelikbaş tarafından Sanayi Kongresinde yapılan ilginç ve önemli konuşma da Sinaî Gelişmeyi Sağlayacak Yeni Bir Kamu Hizmeti Düzenlenmesi Zorunluğu adıyla bastırılmıştır. Okuyucularımıza duyurur ve salık veririz.

SANAYİİN ÖNEMLİ VE MÜHENDİSİN YERİ

Y. Müh. Selâhattin Beler, Sanayi Kongresi dolayısıyle görüşlerini Kalkınmada Sanayiin Önemi ve Amme Hizmetinde Mühendisin Yeri adı ile küçük bir kitapta toplamış bulunmaktadır.

MUZAFFER UYGUNER YENİ KİTABI

Standard'ın sorumlu müdürlüğünü yapan Muzaffer Uyguner'in yeni bir kitabı yayınlanmıştır. Varlık Yayınlarının Türk Klasisikleri arasında çikan ve ünlü hikâyecimiz Sait Faik Abarşyanık'ın hayatını ve sanatını tanıtan bu kitabı okuyucularımıza duyururuz.

LEVHA - İLÂN, REKLÂM, PUL - AFİŞ MEVZUATI

İstanbul Belediyesi Hesap İşleri Murakabı İhsan Hinger, herkesin ihtiyacına cevap verecek nitelikte bir kitabı yayınlamıştır. Levha - İlân, Reklâm, Pul - Afış Mevzuatı adını taşıyan bu ilginç ve faydalı kitabı 15 lira bedelle satınmakta olup ilgili okuyucularımıza salık veririz.

YAYINLARI

No.	Standardın adı	Fiyatı TL.	No.	Standardın adı	Fiyatı TL.
TS. 1	Yarı mamül elektrolitik bakır tel	3	TS. 42	Seftali	6
TS. 2	Sert çekilmiş som elektrolitik bakır tel	4	TS. 43	Eldokuşu Türk halıları	14
TS. 3	Örgülü bakır tel	3	TS. 44	Elektrik el lambaları	5
TS. 4	El åletlerinden kazmalar	8	TS. 45	Rozas	4
TS. 5	Çelik çekic, varyoz ve baskılar	25	TS. 46	Kontrplak	4
TS. 6	Küçük su tesisatından valfler (musluklar)	27	TS. 47	Kontrplak nümune alma ve muayene metodları	4
TS. 7	Pesel boru ve parçaları	10	TS. 48	Fındık	15
TS. 8	Bergman boru ve parçaları	16	TS. 49	Yalıtım serit	4
TS. 9	Stalpanzer boru ve parçaları	15	TS. 50	Buşonlu sigorta	10
TS. 10	Kır-döküm pis su boruları	11	TS. 51	İgne yapraklı yapı kerestesi	8
TS. 11	Temper-döküm boru rakkorları (fitingler)	26	TS. 52	İgne yapraklı yuvarlak yani kerestesi	4
TS. 12	Kursun akümülatör	21	TS. 53	Haşep nümune alma ve muayene metodları	16
TS. 13	Kuru pil ve bataryaları	10	TS. 54	Sabun	13
TS. 14	Kır-döküm basınçlı borular (savurma ve düşey) ve boru özel parçaları	67	TS. 55	Evierde ve sanayide kullanılacak petrol endüstrisi sivilastırılmış hidrokarbur tevzi tüpleri	4
TS. 17	Yarı sert çekilmiş som elektrolitik bakır tel	4	TS. 56	Ağac tel direkleri	6
TS. 18	Yumuşak çekilmiş veya tavlanmış elektrolitik bakır tel	5	TS. 57	Telefon ve telgraf hatlarında kullanılan porselen izolatörler	6
TS. 19	Portland cimentoları		TS. 58	Fluoresan lâmba balastları	13
TS. 20	Yüksek fırın cûruf cimentoları		TS. 59	Tornavidalar	22
TS. 21	Beyaz portland cimentoları	6	TS. 60	Pensler ve kerpetenler	23
TS. 22	Moloz bağlayıcı		TS. 61	Vida bicimleri (formlar)	23
TS. 23	Cimento nümune alma metodları		TS. 62	Helisel matkap ucları	56
TS. 24	Cimento teknik muayene metodları	11	TS. 63	Marangoz matkap ucları ve burular	64
TS. 25	Tras		TS. 64	Odun lifi levhalari	3
TS. 26	Trash cimento		TS. 65	Odun lifi levhalari nümune alma ve muayene metodları	5
TS. 27	Tras standartı kireç tozu		TS. 66	Pompalı gazocağı	39
TS. 28	Tras nümune alma metodları	6	TS. 67	Pürmüz lâmbaları	27
TS. 29	Tras teknik muayene metodları		TS. 68	Marangoz rendeleri	30
TS. 30	İnsaat kireçleri		TS. 69	Perno, pim, sıkma kovanları ve gupilyalar	43
TS. 31	İnsaat kireci nümune alma metodları		TS. 70	Yansıtaklı taşınabilir elektrik sobaları	5
TS. 32	İnsaat kireci teknik muayene metodları	7	TS. 71	Elektrik el ütüleri	8
TS. 33	Kum		TS. 72	Yemeklik zeytinyağı	9
TS. 34	Turunciller	12	TS. 73	Ahşap parkeler	5
TS. 35	Yalıtılmış iletkenlerde ve kablolarda kullanılan yalıticı kılıflar ve dolgu maddesi	2	TS. 74	Elektrik süpürgeleri	6
TS. 36	Yalıtılmış iletkenlerde ve kablolarda kullanılan kağıt	3	TS. 75	Ev tipi elektrik ocakları	8
TS. 37	Yalıtılmış iletkenlerin muayene metodu	6	TS. 76	Nominal gerilimi 1000 V'a kadar elektrik hava hatları için porselen izolatörler	9
TS. 38	Yalıtılmış iletkenlerin yapısı	8	TS. 77	Depolu elektrikli su ısıtıcıları	10
TS. 39	Hazır yağılıboya	5	TS. 78	Raybalar	50
TS. 40	Elektrik ic tesisatında kullanılan iki kutuplu fis ve priz	7	TS. 79	Rondelalar, halkalar ve emniyet sacları	36
TS. 41	ic tesisatta kullanılan 250 V. ve 10 ampere kadar elektrik anahatarları	8	TS. 84	Elektrikli ekmek kızartıcıları	5
			TS. 89	Salyangoz	3
			TS. 100	Elma	5
			TS. 101	Sofralık üzüm	4
			TS. 141	Kuru fasulye	5
			TS. 142	Nohut	6
			TS. 143	Mercimek	4

LIST OF TURKISH STANDARDS AS OF JULY

Number of Standard	Subject	Universal Decimal classification (DC)	Date of Issue	Price TL.
TS. 1	Semi-manufactured Electrolytic Copper	669.3	August	1959 3.—
TS. 2	Hard-Drawn Solid Electrolytic Copper Wire	621.315.5	August	1959 4.—
TS. 3	Twisted Copper Conductor	621.315.5	August	1959 3.—
TS. 4	Hand Tools Pickaxes	622.231	August	1959 8.—
TS. 5	Steel Hammer, Mallets and Presses	621.972	August	1959 25.—
TS. 6	Valves For Small Water Distribution Systems	621.642.2	August	1959 27.—
TS. 7	Peschel Pipes and Fittings	621.315.67	August	1959 10.—
TS. 8	Bergman Pipes and Joints	621.315.67	August	1959 16.—
TS. 9	Stahlpanzer Pipes and Fittings	621.315.67	August	1959 15.—
TS. 10	C.I. Plumbing Pipes and Fittings	621.643.2	August	1959 11.—
TS. 11	Tempered C.I. Pipe Fittings	621.643.4	August	1959 26.—
TS. 12	Lead Batteries	621.355.2	August	1959 21.—
TS. 13	Dry Cells and Batteries	621.352	August	1959 10.—
TS. 14	Cast Iron Pipes Special Casting and Cast Iron Parts For Pressure Main Lines	621.643.2	December	1962 67.—
TS. 17	Medium Hard-Drawn Solid Electrolytic Copper Wire	621.315.	July	1960 4.—
TS. 18	Soft Drawn or Annealed Solid Electrolytic Copper Wire	621.315.5	July	1960 5.—
TS. 19	Portland Cement	669.94/0.1		
20	Blast Furnace Slag Cements	/0.2		
21	White Portland Cement	/0.3	August	1959 6.—
22	Masonry Cement	/0.4		
23	Sampling Methods of Cement	/0.5		
TS. 24	Methods of Testing Cement	666.94.06	August	1959 11.—
TS. 25	Trass	666.95.01		
26	Trass Cement	/02		
27	Standard of Trass-Lime Powder	/03	August	1959 6.—
28	Sampling Methods of Trass	/04		
29	Methods of Testing Trass	/05		
TS. 30	Types of Lime Used in Construction	666.92/1		
31	Sampling Methods of Lime Used in Construction	/02	August	1959 7.—
32	Testing Methods of Lime Used in Construction	/03		
33	Sand	691.22		
TS. 34	Citrus Fruits	634.31-634.33 634.323	September	1963 12.—
TS. 35	Insulating Sheaths and Filling Materials For Insulated Conductors and Cables	621.315.61	October	1961 2.—
TS. 36	Paper for Insulated Conductors and Cables	621.315.61	October	1961 3.—
TS. 37	Testing Method For Insulated Conductors	621.317.2	October	1961 6.—
TS. 38	Insulated Conductors	621.315.3	October	1961 8.—
TS. 39	Ready-Mixed Oil Paints	667.633.24	April	1962 5.—
TS. 40	Double Pole Plugs and Sockets For Internal Electrical Installations	621.316.541	April	1962 7.—
TS. 41	250 V. up to 10 A. Switches For Internal Electrical Installation	621.316.54	April	1962 8.—
TS. 42	Peaches	634.25	September	1963 6.—
TS. 43	Hand Woven Turkish Carpets	645.12	April	1962 14.—
TS. 44	Electric Hand Lamps	621.316.58	April	1962 5.—
TS. 45	Ceiling Roses	621.315.673	April	1962 4.—
TS. 46	Ply-Wood	674.243	April	1962 4.—
TS. 47	Sampling and Testing Method of Ply-Wood	620.17	April	1962 13.—
TS. 48	Filberts	634.54	May	1962 3.—
TS. 49	Insulating Tape	621.315.61-418	May	1962 10.—
TS. 50	Fuse Plugs For Domestic Use	621.316.923	May	
TS. 51	Timber For Building Construction (Conferae)	674.4	May	1962 8.—
TS. 52	Pound Woods For Building Construction (Conferae)	691.11	May	1962 4.—
TS. 53	Sampling and Testing Methods of Wood Soap	674.620.1	May	1962 16.—
TS. 54	Soap	668.1	July	1962 13.—
TS. 55	Liquified Petroleum Gas Containers for Domestic and Industrial Use	621.642	July	1962 4.—
TS. 56	Wooden Poles For Electrical and Telecommunication Lines	621.315.66	December	1962 6.—
TS. 57	Porcelain Insulators for Telegraph and Telephone Lines	621.394.73	December	1962 6.—
TS. 58	Ballasts for Fluorescent Lamps	621.3032	December	1962 13.—
TS. 59	Screwdrivers	621.883	December	1962 22.—
TS. 60	Pliers and Pincers	621.881	December	1962 23.—
TS. 61	Screw Threads	621.882.082	January	1963 23.—
TS. 62	Twist Drills	621.951	March	1963 56.—
TS. 63	Carpenter's Drill Bits and Augers	621.951	March	1963 20.—
TS. 64	Fibreboard	691.14	March	1963 3.—
TS. 65	Sampling and Testing Methods of Fibreboard	621.1-691.14	March	1963 5.—
TS. 66	Oil Stoves	683.944	March	1963 39.—
TS. 67	Blow Lamps	621.791.3	March	1963 27.—
TS. 68	Hand Planes	621.911	April	1963 30.—
TS. 69	Pins and Collet Chucks	621.886		
TS. 70	Portable Reflector-type Electric Stoves	621.828	April	1963 43.—
TS. 71	Electric Irons (Household type)	621.356.1	April	1963 5.—
TS. 72	Edible Olive Oil	648.421	April	1961 8.—
TS. 73	Parquet Flooring	665.327.1	May	1963 9.—
TS. 74	Electric Cleaners	674.4-69.025 351	May	1963 5.—
TS. 75	Electric Heaters (Household type)	648.527	May	1963 6.—
TS. 76	Porcelain Insulators for Transmission-Lines of up to 1000 Volts Rated Voltage	621.369.1	July	1963 8.—
TS. 77	Electric Storage Type Water Heaters	621.315.621	July	1963 9.—
TS. 78	Reamers	683.97	July	1963 10.—
TS. 79	Washers and Lock Washers	621.951.7	September	1963 50.—
TS. 80	Toaster	621.882	September	1963 36.—
TS. 81	Edible Land Snails	621.369.2	November	1963 5.—
TS. 82	Apples	639.45	March	1964 3.—
TS. 83	Table Grapes	634.11	April	1964 5.—
TS. 84	Dried Beans	634.8	April	1964 4.—
TS. 85	Chicm Peas	635.65.1	May	1964 5.—
TS. 86	Lentils	635.65.2	May	1964 6.—
TS. 87		635.65.3	May	1964 4.—

Mamüllerde Kalite Kontrolu

(Bastaraf 21. sahifede)

Birçok imalatçıların aynı zamanda, kendilerine ait olsun veya olmasın, piyasaya etüdleri teşekkülerinde, müsterinin itiyad ve davranışlarını öğrenmek için, yeni geliştirilmiş mamüllerini kontrol ettirdikleri görülmektedir. Bu husus bilhassa, Avustralya, Almanya ve İngiltere Komitelerinin raporlarında tebarüt ettilmektedir. Müsterinin aldığı mal kendi evinde kontrol etmesi, laboratuvarındaki teknik kontrola tabiidir ki, benzemez. Şurası hatırda çıkarılmamalıdır ki nihai kararı müsteri verecektir. Ve mamüllerin evde kullanıldığı tarzı çoğu zaman laboratuvardakinden farklı olmaktadır. Bu sebepledirki, imalatçının bütün müstehlik malları hakkında, kendi menfaatleri iktizasından olmak üzere müsteri kontrolünün neticelerinden tam olarak faydalananmayı bilmesi gerekmektedir.

Alman Sanayi Federasyonunun «Sinaî Müstehlik Mallarında Kalite Esasları» (Der Qualitätsgedanke in der Konsumentgüter - Industrie) adlı yayını da bu konuda faydalı materyal ihtiyacını etmektedir. Bu broşür: araba, kamyevi maddeler, gıda maddeleri, kağıt, ayakkabı, tekstil ve sekere ait 20 Alman sınai müsessesinde kalite kontrolünden uygulanmış usulleri etrafında izah etmektedir.

Japonya'daki kalite kontrolunu ise bütün teferruatıyla «İstatistiksel Tətbiqat Raporunun» 10. cilt Mart 1963 tarihli nüshasında bulmak kabildir. Buradaki makaleler, kalite kontrolünün bugünkü genel durumunu etrafında izah eder ve 13 sanayi dalından örnekler gösterir.

B. Tacirler tarafından mamüllerin kalitesini kontrol için kullanılan metodlar :

Umumi olarak, kalite kontrolu toptancı ve perakendecilerde, imalatçılar arasında olduğu kadar gelişmiş değildir. Diğerleri gibi, Türk raporu da tacirlerin : imalatçının malın kalitesine ait beyanına itimat ettiğine ve müsterinin sıkışyetlerini göz önüne alarak, bunları mümkün olduğu kadar imalatçuya akseltirdiklerine işaret etmektedir. Tacirlerin bazı hallerde tanınmış markalarla iş yapmayı tercih etmelerinin bir sebebi de iste budur. Gene de birçok toptancı teşekkülerinin ve bilhassa bonmarş ve subeleri vasıtasyyla iş yapan perakendecilerin kalite kontrolunda devamlı olarak gelişmiş metodlar kullanmakta oldukları görülmektedir. Buna ilâveten, çeşitli teşekküler kalite kontrolunu, orta ve ufak çap taki bağımsız perakendeciler için elverişli bir hale getirmektedir. Mesela, Almanya'da kontrol enstitülerindeki laboratuvarlarını bu imkânı olmayan mübayaşa birliklerinin istifadesine açık bulundurmaktadır.

Almanya'da ve diğer bazı memleketlerde gıda sanayinde kontrol imkânları nizami şartların yerine

getirilmesi bakımından perakendeciler için de sağlanmaktadır.

Büyük iş yapan perakende teşekkülerindeki tatbikat bile değişiklik arz etmektedir. Mesela İtalya'da La Rinascente Müsessesinin kendi laboratuvarları bulunmaktadır, fakat La Standa, deneylerini Milano Üniversitesi Laboratuvarlarında yapmaktadır.

Şurası açıkça görülmektedir ki, toptan veya perakende ticaret erbabı arasında müsteri etüdleri pek mahdut miktardadır.

C. Resmi veya özel standard enstitülerince benimsenen metodlar :

Birçok memleketlerde standard enstitüler, belirli kalitenin sağlanması hususunda önemli ve faydalı bir rol oynamaktadır. Coğu zaman bunlar, her seyden önce üç tip faaliyette bulunmaktadır:

1 — Normlara riayet edilip edilmedinin ta'kiki için deney veya diğer kontrolların yapılması,

2 — Her mamül için ayrı ayrı onun kalitesini garanti edecek norm seviyesinin tesbit edilmesi,

3 — Tesbit edilen standartlara uygun olan mamüller için imalatçılara garanti markasının verilmesi.

Milli Enstitülerin coğu 1964 Eylülünde kurulmuş bulunan Milletlerarası Standardlar Teşkilatına (ISO) bağlı bulunmaktadır.

Standard enstitülerinin kuruluş ve faaliyetleri, hakkında Belçika Milli Komitesi teferruatlı malumat vermiştir.

Almanya'da «Deutsche Normenausschuss» (D.N.A.) imalattan elde edilen tecrübeye dayanarak kalite kontrolü hakkında gayet şüümülü standartlar koymaktadır.

Finlandiya'da Resmi Teknik Araştırmalar Merkezinin çalışmaları da diğer memleketlerin bu konudaki çalışmalarına benzemektedir. Bu merkez, diğer devlet teşekkülerinin özel şirketlerin de laboratuvar kontrollerine cevap vermektedir. Finlandiya da (Finnish Institute for Informative Labelling) birçoく özel şirketler ve ticari teşekküler tarafından, çeşitli endüstri dalları için standart tesbit etmek üzere kurulmuştur. Enstitü şimdiden kadar, 48 standart üzerinde mütabakata varmış ve bunların birçoく şirketler tarafından iş bölüm ve ambalaj sahasında kullanılmasını sağlamıştır.

Avusturya Müstehlik Haberleşme Sirketi (Verein für Konsumeninformation), hem standartlar ensititüsünün hem de müstehlik birliğinin fonksyonlarını ifa etmektedir. Bu teşkilatın Müdürler Komitesinde sınai temsilciler, memurlar ve ticaret ve zirat odaları mensupları görev almaktadır. Burada istihlak maddeleri için tatbik edilecek standartlar tesbit edilmektedir. Netice, bu standartlar üzerine kurulan müsveseli testlerden geçtikten sonra, meslekî gazetelerde ve basında yayınlanmaktadır. Bu teşekkül,

gerek ifa ettiği fonksiyonlar, gerekse yapısı bakımından diğer memleketlerce inceleme de değer bir maliyet arzetmektedir.

D. Müstehlik teşekkülerinin kullandığı metodlar :

Bu çeşitli faaliyetler ilk defa Amerika'da 25 yıl önce, Müstehlik Birliklerinin kurulduğu sırada baş göstermiştir Avrupa'da ve diğer yerlerde ise, ancak harp sonrası oraya çıkmıştır. Birçok Milli Komitelerin bildirdiğine göre, müstehlik birlikleri ya henüz teşekkül etmemislerdir, ya da tesirlerini hissetirecek yeterlikte bir varlık göstermemektedirler. Avustralya, Belçika, Hollanda ve İngiltere; memleketlerindeki müstehlik birliklerinin gittikçe artan bir önem kazandığını ifade etmektedirler.

Müstehlik Birliklerinin coğu La Haye'deki Milletlerarası Müstehlik Birlikleri Bürosunda (IOCU) üyesidirler. Bu teşekkül, 1960 Nisanında ilk olarak istihlak mallarının müsveseli kontrolu sırasında milletlerarası işbirliğini artırmak ve metodlar, projeler ve yayınların kontrolunda bir kirişin müsessenin kuruluşu oynamak maksadıyla kurulmuş bulunmaktadır.

Sınai kalite kontrolu, imalatçının müstakar bir kalite temin etmesi meselesi üzerinde dururken, müstehlik birlikleri daha ziyade müsterilerin rekabet halindeki mallar arasında seçim yapmasını kolay lastirmak maksadıyla, müsveseli kontrollerla meşgul olmaktadır.

Müstehlik birliklerinin coğu, sanayie karşı bağımsız olduklarını ifade etmekte ve mağaza alışverişlerinden alınan rasgele nümuneler üzerinde çalışmaktadır. Bağımsızlık mücadeleleri sırasında, büyük ve tecrübeli müstehlik birliklerine karşı imalatçilar, mamül kontrollerinden doğan mes'eelerini istişare etmek bakımından bir temayül hissetmektedirler.

Kontrol edilen nümunelerin temsil kabiliyetini haiz olması ve fakat bu konuda yeknesaklığını henüz sağlanmamış olması hakkında bazı özel problemler ortaya çıkmaktadır. Mesela, Avustralya Müstehlik Birliği, söyle demektedir: «... Nümunelerin belirli markayı temsil selâhiyetini haiz olduğuna ait isbat külfeti imalatçuya düşmek tediir. Sayet temsil edemiyorsa, bu şekilde satılmasına müsaade edilmelidir...» Diğer yandan, İngiliz Müstehlik Birliği ise, bu meseleye alâkalı metodları geliştirmektedir. Kontrol metodları bile, tenkidleme hedefi olmaktadır ve bu yüzden geliştirilmesi için gayret sarfedilmektedir.

(Türkiye İktisat Gazetesinden alınmıştır.)

SUMMARY OF CONTENTS

IN THIS ISSUE

p. 1

On this page, the important articles and news of this issue are presented.

In these items, the article of President Sünter on the standardization of export goods, TSE's recess, the first meeting of the Technical Council in the new work period, common standardization activities of the CENTO countries are mentioned.

EXPORTS AND IMPORTANCE OF STANDARDIZATION

p. 3

Mr. Faruk Sünter in this article discusses the importance of standardization from the viewpoint of exports. He proceeds to say that the strongest support of planned development is the ability to increase the national power to pay its domestic and foreign obligations. The main solution for the problem of securing money and foreign currency is to increase our export trade.

For countries like ours, which are struggling to develop, the need for foreign exchange is greater as they require foreign currency to set up the badly needed new factories and to procure equipment and tools required for advanced agriculture.

The best way to acquire foreign currency is to promote and increase exports.

It can be said, in short, that the basic role in developing countries is played by money and foreign currency. However, it should never be forgotten that unless exports are regulated, development cannot be realized.

In any market domestically produced products have to be purchased whatever their quality and price, if similar or replacement products are not imported. In free markets in which all imported products are supplied together, only the products whose quality and price are better than others can be sold.

Therefore, the meaning of exports is sending products which can compete and be sold better than other similar products. Quality is as important as price when market competition is involved.

Consequently, for successful exports it is essential to prepare high quality standard goods. It is also essential to be able to continue producing the same kind of goods with the same quality if continuous trade is desired.

For this reason, the Turkish Standards Institution attaches great importance to the standardization of our export products.

We must admit that it is not an easy job to make standards for our export products which are mostly agricultural. However, TSE, as always, is working hard to accomplish much in the shortest time possible.

WORLD'S VIEWPOINTS OF STANDARDIZATION

p. 4-5

At the 14th National Conference on Standards of

ASA held earlier this year and as described in the April issue of by «Magazine of Standards» the viewpoint on standardization by several outstanding personalities in the world of standardization was expressed.

Among these were Mr. Henry St. Leger, ISO General Secretary; Mme. Beatriz Ghirelli de Ciaburri, Director of the Argentine Standards Institute and General Secretary of the Pan-American Standards Committee; Mr. Ollé Sturen, Director of Swedish Standards Institute; Dr. Lal C. Verman, Director of the Indian Standards Institution, and an American delegate, Mr. Herbert Hollomon.

PROF. KAZIM KÖYLÜ

DEPUTY PRESIDENT OF TSE BOARD OF DIRECTORS

p. 7

Prof. Kazim Köylü was born in Istanbul in 1904. He graduated from the High Agricultural School in 1928. He became an assistant professor in the Zootechnical Research Institute after he completed his studies. He later won a scholarship and went to Germany for further studies. He received his doctor's degree in 1934 in Leipzig.

On his return he joined the teaching staff of the High Agricultural Institute. He became an associate professor in 1941. At present he is a full professor at the Ankara University Faculty of Agriculture.

Aside from his teaching activities, Prof. Kazim Köylü worked on the Advisory Board of the Ministry of Agriculture and established the working organization in Eskisehir for implementation of the land law.

He has been a board member of TSE since TSE was founded. He has been instrumental in the setting up of the agricultural standards.

He has translated and has written many books and articles on the subject of agricultural economy.

FASIH ATAM

MEMBER OF TSE BOARD OF DIRECTORS

p. 7

Fasih Atam graduated from the Academy of Commercial and Economic Sciences in 1929. He worked as an accountant during his College years as well as after he graduated. He then taught economics and accounting at Izmir Commercial Lycee until he was called for military service in 1932. After he finished his military service, he worked at the State Railways Department and later at the Central Bank. In 1934 he was transferred to the Ministry of Economy where he held various posts.

In 1947 he became the Assistant Director of Standardization at the Ministry of Commerce. In 1955 he became the second Director of Standardization of the said Ministry, the first being Mr. Faruk A. Sünter, now President of TSE.

Fasih Atam has always been closely connected with the TSE Board, of which he is a member, as well

as the Technical Council, and he has always been one of the leaders of standardization.

STANDARDIZATION OF CRATING AND PACKING OF FRUIT

p. 8

When attending the OECD meeting in Paris in May, as reported in the May issue of Standard, President Sünter also attended a meeting of the Laboratoire Général pour Emballages to discuss the standardization of crating and packing of oranges and peaches among the OECD countries, which now include the U.S., Canada and Israel.

As a result of this meeting, the TSE was requested to furnish detailed information regarding the present standards used for crating of these fruits, in order that comparison could be made with those of other countries and a solution satisfactory to all could be found.

The data supplied by TSE on this subject was acknowledged as being of great value in this study.

TSE SUMMER RECESS

p. 8

As in previous years, the Turkish Standards Institution will be closed for the month of August. During this period, however, a skeleton staff will be on duty to take care of urgent matters.

FIRST MEETING OF TSE TECHNICAL COUNCIL 1964-1965 WORK PERIOD

p. 8

The first meeting of the TSE Technical Council for the 1964-65 work period was held on the 15th July. The opening speech was given by Faruk A. Sünter, in his capacity of former Technical Council President, to which post he was reelected. Two new Vice Presidents were also elected, Mehmet Ali Oksal and Haydar Reşit Kök.

Of the seven new draft standards included on the agenda for discussion, two were accepted, i.e. Reys and belt pulleys.

REPRESENTATIVES OF FORD, DAGENHAM (ENGLAND) VISIT TSE

p. 8

Mr. George Cush and Mr. Leslie Turner of Ford of Dagenham who came to Turkey to investigate the possibility of setting up an assembly plant in Turkey, visited Mr. Faruk Sünter, TSE President.

The purpose of their visit to TSE was to ascertain what role could be played by the Institution in guaranteeing the uniformity of the production of certain parts to be manufactured in Turkey. It is desired that with in the framework of the Foreign Investment Law, and with a view to assisting Turkish industry, an increasing percentage of the parts needed for certain commodities which are at present imported in toto and assembled in Turkey, be domestically manufactured.

The assurances given the visitors on this point were met with great satisfaction.

VISIT TO PHILIPS FACTORIES IN ISTANBUL

p. 8

Following an invitation from Philips, President Sünter and General Secretary Isfendiyar paid a visit to the Factories of Philips in Istanbul on July 6, 1964.

During this visit, President Sünter explained the functions of TSE as well as the working relations between this institution and other international standardization organizations.

The Director, Mr. GELEIJNS, explaining the need for expansion, asked whether it would be possible to cooperate with TSE in the preparation of standards

for the goods manufactured by them. This request by Philips was favourably received.

IN THE TSE PREPARATORY GROUPS

The 10 Heads of the TSE Prepaartory Groups selected the members of their own Group and submitted the names for approval to President Faruk Sünter.

On this page, the work carried out by these Groups is described. During this period, the Technical Council approved two new standards.

MACHINERY STANDARDS AND TURKEY'S INDUSTRY

p. 11

Standards for machinery are evidence of Turkey's progressing industry. The need for such standards was born from the needs of our industry. As a matter of fact, all the existing standards for machinery cover the machinery and parts manufactured domestically.

Some new standards in this field are about to be added to the list of standards already in existence. They are :

1. Standards for industrial raw materials
2. Standards for tools for processing metals
3. Standards for industrial products
4. Standards for testing

1. Standards for industrial raw materials :

For industrial development, the raw materials required should be produced wholly or partially domestically. One of the main industrial raw materials is steel. Tin is another important raw material. Draft standards for pig iron pipes, and pig steel have already been prepared. When the Eregli Iron and Steel Works start operating the variety as well as the standard for iron and steel raw materials will be increased.

2. Standards for tools for processing metals :

Special imoprance has been given to standards for tools used for processing metals. Among the standards for such tools, standards for special drill points, guides, and pincers have already been published. Many other standards to complete the standards for tools have been started to be worked on. All the tools in this group are being manufactured in Turkey.

3. Standards for industrial products :

Standards for industrial products are numerous and a great deal of work is required to complete the standards for industrial products. Products in this group for which standards have been made are liquid gas distribution tubes, tabs, nuts and bolts, pins and washers. Many other standards for many other products are in the process of being made.

4. Standards for testing :

Along with these standards for testing have also been taken up. Some of them are about to be published.

CENTO COUNTRIES

p. 12

The CENTO Export Products working group discussed the qualities, marketing methods and export standards for raw and processed leather and dry fruits, products grown in CENTO countries, at its meetings held in 7-10 July 1964.

Experts from Iran, Pakistan, England and the U.S.A. met under the chairmanship of Prof. Sabahattin Özberk of the Turkish Standards Institution and many recommendations were agreed upon as regards raw and

processed leather and dry fruit standards, qualities and packaging

TURKISH TOBACCO

p. 12

During a talk given by the Minister of Customs and Monopolies, it was revealed that a new law was under preparation to bring about the improvement of Turkish tobacco by means of a stricter quality control of this commodity. It was also pointed out that this would facilitate the application of the newly prepared Turkish Standard on tobacco types and qualities by regulating the growing of tobacco in Turkey.

TWO NEW NATIONAL FAIRS

p. 13

July has seen the opening of two new national fairs, one in Bursa and one in Samsun on the Black Sea.

At these fairs both the agricultural and industrial products of the region were exhibited.

MEASURES TO IMPROVE TURKISH OLIVE OIL AND MARGARINE

p. 13

At a meeting held at the Ministry of Commerce, a decision was made to take steps to improve the quality of edible olive oil and margarine by immediately putting into compulsory force the application of the Turkish standard on edible olive oil.

STANDARD FOR APPLES

p. 14-15

A new standard has recently been added to the agricultural standards being prepared by TSE. The standard for apples has been prepared along the same lines as the OECD standard for this commodity.

The standard is divided into the following parts :

- Subject, Description, Scope
- Classification, Properties
- Qualities
- Grading
- Maturity
- Tolerances
- Marketing
- Packing and Stacking.

STANDARDS FOR DRY BEANS, LENTILS AND CHICK PEAS

p.16-17

Standards for the above products have been completed after considerable work and are now ready to become compulsory standards.

Standards for these products, which are important items for export and which may become more so in the near future, constitute the first step towards establishing deeply needed discipline, care and order in the exports of these products. Up to the present, dry beans, lentils and chick peas were exported in their natural state without undergoing any processing or grading or any other classification and because of this they never fetched their real value. With the new standards these products are expected to be a source of foreign exchange revenue.

1. Standard for Dry Beans :

The first part is devoted to the definition of such terms as spoiled beans and broken beans.

In the second part, varieties and their definitions are established. Thus the possibility of sale for all varieties is recognized.

Then comes grading. Grade A includes beans of 8

mm or more in diameter and grade B of 5 mm or more.

Thus, qualities are established for dry beans. Properties of first and second qualities are described in detail.

The packaging of beans is also standardized.

The standard further includes labelling and inspection methods.

2. Standard for Lentils :

This standard is very similar to that for beans.

3. Standard for Chick peas :

The standard for chick peas also follows the same lines as the standards for dry beans and lentils.

FINNISH STANDARDS UNION

Suomen standardisoimislitto r.v. (SFS)

p. 18

The Finnish Standards Union was set up as a private institution in 1924. Members of the Union are Industry and Commerce Federations, technical institutions and ministries. The revenue of the Union is comprised of the fees paid by its members, fees received for services rendered, government subsidies and income received from sales of standards.

The Union is a central organization which various independent institutions of standardization have joined. National standards are made only by the central office.

The standards made by the Finnish Standards Union are not obligatory standards. The government has to take a decision to make a standard obligatory, according to the provisions of the special law concerning standardization.

THE MOUSE AND THE DIPLODOCUS

p. 19

This article, reproduced from the «Courrier de la Normalisation» deals with the ISO questionnaire on standardization of typewriter keyboards and the difficulties which would be encountered in producing such a standard due to the variety of different letters, accents and symbols which exist.

LIFTING TACKLE

p. 20

The first meeting of the newly formed ISO/TC 111 on lifting chains and hooks took place at British Standards House in April. This meeting was attended by 40 delegates from Belgium, France, Netherlands, Sweden and the United Kingdom, and work was begun on the preparation of international recommendations. These will not only assist international trade but will also ensure the safe handling of goods in every country.

(BSI News June, 1964)

ISO AND CONSUMERS ASSOCIATIONS

p. 20

ISO attaches great importance to its relationships with consumers. It considers that these relationships will have even greater value if, in each country, the national standards bodies are in close touch with the consumer organizations. It is the co-operation between these national bodies which will provide the consumer with the guarantee he seeks.

This was the conclusion reached at the 3rd Biennial world Conference of the International Office of Consumers IOCUI held in Oslo between 22-24 June.

At this meeting, information concerning the work of ISO was given to members of IOCUI and the benefits to be derived from association with ISO, such as standardizing international symbols intended to inform the consumer about the precautions to be taken with

certain textiles, for clothing or for household use, and undertaking special investigations at IOCU's request were pointed out.

In the very comprehensive document prepared subsequent to the meeting are set forth:

1. ISO Recommendation concerning the principles of operation of standards marks.
2. Draft ISO Recommendation on informative labelling.
3. ISO Draft Proposal, on the significance for Consumers of Standards Marks.

THE QUALITY CONTROL OF PRODUCTS

p. 21

The results of the inquiries made from the national committees by the International Chamber of Commerce on the subject of products are explained in this article.

MARKETING AND STANDARDIZATION

p. 23

In western countries, along with standardization, grading is also done. Grading is classification of standard goods according to value. Grading is made during manufacture. Therefore it is difficult to grade agricultural and mining products. Producers of agricultural products themselves make their standards according to the demand and tendency of the market. In this, they make use of market studies. Methods of production and laboratory research are also important for standardiza-

tion but from the viewpoint of sales, market studies are factors that must be emphasized. What are the demands of the market and how can the products be standardized are questions that must be answered.

Standardization facilitates the main function of marketing in the following respects :

1. Standardization is a big help in storing and transportation activities, by eliminating the goods which have no value as regards quality and grade, and by ensuring the same quality of goods to be stored and transported together.
2. Standardization regulates sales and purchases. Standard goods are purchased and paid for with confidence, after extensive inspection.
3. Standardization facilitates obtaining loans. Loans are given more easily and speedily to producers of standard goods.
4. Standardization limits losses by preventing sudden drops in prices because prices, for standard goods keep stable and standardization thus acts as a sort of insurance against variations in prices.
5. Information is exchanged more speedily as standard types become known with all their characteristics in all markets.
6. Standardization encourages the producers to raise the quality of their products.
7. Standardization improves packaging and labelling methods.